

Forslag til lov for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning.

(Fremsat den 22. oktober 1953 af statsminister *Hans Hedtoft*).

§ 1.

Lov nr. 276 af 30. juni 1922 om ægteskabs indgåelse og opløsning §§ 1—82, jfr. lov nr. 57 af 18. marts 1925, nr. 127 af 15. april 1930 § 3, nr. 141 af 13. april 1938, nr. 88 af 15. marts 1939 § 35 og nr. 66 af 15. marts 1947 gælder for Grønland med følgende ændringer og tilføjelser:

1. I § 6 ændres „gøres ved kongelig bevilgning i overensstemmelse med de hidtil gældende regler“ til: „meddeles af landshøvdingen. Er manden fyldt 20 år eller kvinden fyldt 17 år, kan undtagelse meddeles af præsten“.

2. I § 10 foretages følgende ændringer:
I stk. 1 ændres „justitsministeriet“ til: „landshøvdingen“.

Paragraffens stk. 2 udgår.

Stk. 3 affattes således:
„Tilladelsen kan betinges af, at den pågældende lader sig underkaste sterilisation“.

3. § 11 affattes således:

„Den, som lider af kønssygdom, der endnu frembyder fare for smitte, må ikke indgå ægteskab“.

4. I § 13 udgår stk. 2.

5. I § 15 udgår stk. 2.

6. § 17 udgår.

7. I § 20 foretages følgende ændringer:

Stk. 2 affattes således:

„Lysning skal af begge brudefolkene begæres hos vedkommende præst eller kateket på det sted i Grønland, hvor bruden bor.“

Stk. 3 udgår.

I stk. 4 erstattes ordene „her i landet“ af ordene: „i Grønland“.

8. § 21 affattes således:

„Før lysning sker, skal det godtgøres, at de i kapitel II nævnte betingelser er opfyldt.“

9. § 22 affattes således:

„Den myndighed, hos hvem lysning i henhold til § 20 begæres, prøver om betingelserne for ægteskabets indgåelse er til stede.“

De nærmere regler om prøvelsen fastsættes af statsministeren.

Findes betingelserne for at indgå ægteskab at være til stede, iværksættes lysning snarest muligt. Spørgsmålet om, hvorvidt betingelserne er til stede, kan forelægges for provsten. I tvivlstilfælde træffes den endelige afgørelse af landshøvdingen.“

10. § 23 affattes således:

„Lysningen, der skal indeholde parternes fulde navn, stilling, bopæl og fødested, foretages på det sted i Grønland, som er fastsat i § 20, og sker ved offentlig kundgørelse. Lysningen foretages kun een gang, og vielsen må ikke finde sted, forinden der er hengået 14 dage fra lysningen (lysningsfristen). Nærmere regler om formen for lysning fastsættes af statsministeren.“

Hvis nogen af brudefolkene har bopæl udenfor Grønland, skal kundgørelse om ægteskab tillige ske dér i de tilfælde og efter de regler, som statsministeren bestemmer.“

11. I § 26 foretages følgende ændring:

Paragraffens stk. 1 affattes således:

„Fritagelse for lysning eller tilladelse til afkortning af lysningsfristen kan meddeles af præsten, når særlige grunde taler derfor.“

12. § 27 udgår.

13. § 29 udgår.

14. § 30 affattes således:

„Kirkelig vielse foretages af folkekirkens præster. En præst i folkekirken er kun pligtig at foretage en vielse, såfremt en af brudefolkene hører til folkekirken. Præsten kan dog nægte at vie en fraskilt. Mener han iøvrigt af religiøse grunde ikke at kunne eller

burde foretage en vielse, skal han forelægge biskoppen sagen; denne afgør da efter en undersøgelse af samtlige sagens omstændigheder, om den pågældende præst bør fritages for at foretage vielsen.“

15. § 32 affattes således:

„Borgerlig vielse foretages af landshøvdingen eller den, han dertil bemyndiger.“

16. § 34 affattes således:

„Indgås ægteskab uden forudgående lysning, skal den myndighed, for hvem ægteskabet indgås, påse, at ægteskabsbetingelserne er prøvet.“

17. § 35 affattes således:

„På den for vielsen bestemte dag og tid, der så vidt muligt skal vælges efter brudefolkens ønske, møder disse ved kirkelig vielse i kirken eller på det til kirkelige handlinger indviiede sted, og ved borgerlig vielse på det herfor fastsatte sted.

Afvigelse fra det i stk. 1 nævnte sted kan ske efter aftale med den, der skal forrette vielsen.“

18. I § 36 ændres ordene „ved kongelig anordning“ til: „af statsministeren“.

19. § 37, stk. 2, affattes således:

„Nærmere regler herom gives af statsministeren.“

20. I § 38 ændres „29“ til: „30“.

21. § 39 udgår.

22. I § 40 ændres ordene „ved kongelig anordning“ til: „af statsministeren“.

23. § 41 udgår.

24. § 46 affattes således:

„Ved skifte i anledning af ægteskabs omstødelse udtager hver ægtefælle forlods så meget af boet, som svarer til, hvad han har indbragt ved ægteskabets indgåelse eller gennem senere erhvervelse ved arv eller gave. Om fornødent kan der ske en forholdsmaæssig afkortning. Det, som den ene ægtefælle har skænket den anden, kan for-dres tilbage.“

25. Til § 47, stk. 3, føjes:

„Det kan inddrives på samme måde som underholdsbidrag.“

26. I § 52 indføres efter „§ 68“: „69 a“.

Ordene „samt . . . § 24“ udgår.

Ordene „separationsbevilling“ meddele dem af overvrigheden“ udgår, og i stedet sættes: „der at give dom til separation.“

27. I § 54 foretages følgende ændringer:

Ordene „kongelig bevilling“ ændres til: „dom“ og „bevillingen“ til: „skilsmisse“.

Efter „§ 69“ indføres: „69 a“.

Ordene „samt . . . § 24“ udgår.

28. I § 59, stk. 1, udgår pkt. 2.

29. Som ny § 59 a indføres:

„Dom til skilsmisse efter § 59 bevirker ikke endelig opløsning af ægteskabet, medmindre sagsøgeren mindst 3 måneder og ikke over 10 måneder efter, at dommen er blevet upåankelig, overfor retten fremsætter begæring derom.

Det skal af dommen fremgå, at ægteskabets opløsning ikke er endelig, og udskrift må ikke meddeles uden påtegning herom.

Hvis begæring om skilsmisses endelig-hed fremsættes, tilføres der retsbogen bemærkninger herom, og dette påføres senere domsudskrifter.

Foranstående regler finder tilsvarende anvendelse på bevilling til skilsmisse i medfør af § 59, jfr. § 65.“

30. I § 62 foretages følgende ændringer:

I stk. 1, pkt. 1, udgår ordene „af en dansk domstol“. Efter stk. 1, pkt. 1, indføres som nyt pkt.:

„Er ægtefællen dømt ved grønlandsk domstol, kan ægteskabet opløses ved dom, såfremt retten under hensyn til forbrydelsen og den idømte foranstaltningens beskaffenhed skønner, at fortsættelse af ægteskabet ikke bør fordres.“

I pkt. 2 udelades: „sådan“.

31. § 65 affattes således:

„I de tilfælde, hvor en ægtefælle er berettiget til at få separation eller skilsmisse ved dom, kan afgørelsen, når begge parter har fremsat begæring derom, og de er enige om ordningen af de i §§ 66, 68—69, 69 a og 70 omhandlede forhold, træffes ved bevilling, der udfærdiges i overensstemmelse med de hidtil gældende regler.

Den bevilgende myndighed er berettiget til at indkalde parterne til personligt møde.“

32. § 66 affattes således:

„Ved separation eller skilsmisse bortfalder formuefællesskab. Boet deles ved dommen eller bevillingen. Dog kan delingen, når omstændighederne taler herfor, henskydes til rettens senere afgørelse.

Hvis boets værdi og beskaffenhed gør det rimeligt, kan der tillægges hver af ægtefællerne ret til forlods at udtage hus, bohaver, fartøj, arbejdsredskaber og andet løsøre i det omfang, hvori han skønnes at trænge dertil for at opretholde hjemmet eller sit erhverv.“

33. I § 68 udgår „overøvrighedens“.

34. Efter § 69 indsættes som ny § 69 a:
„Ved separation eller skilsmisse vil der i bevillingen eller dommen være at træffe bestemmelse om, hvem af ægtefællerne forældremyndigheden skal tilkomme, eller hvis den ene ikke findes at burde have forældremyndigheden over alle børnene, hvorledes de skal fordeles mellem forældrene. Er disse enige, træffes afgørelsen overensstemmende med deres ønsker, forsåvidt det ikke åbenbart ville stride mod børnenes tarv. Er de ikke enige, afgøres spørgsmålet efter, hvad der under særligt hensyn til børnenes tarv findes billigt. Er det godtgjort, at den ene af forældrene væsentlig bærer skylden for samlivets ophævelse, og skønnes de begge lige egnede til at opdrage børnene, skal den anden af forældrene være nærmest til at få forældremyndigheden. Børn under 2 år bør dog kun under ganske særlige omstændigheder fjernes fra moderen.“

35. I § 70 udgår „overøvrighedens“.

36. § 71 affattes således:

„Bestemmelse eller aftale om underholdsbidrag til børnene kan senere ændres på en af ægtefællernes begæring, når børnenes tarv tilsiger det. Bestemmelse eller aftale om underholdsbidrag til ægtefællen kan senere ændres på en af ægtefællernes begæring, når forholdene væsentlig har forandret sig, og omstændighederne iøvrigt taler derfor, medmindre det ved dommen eller bevillingen er fastslået, at afgørelsen skal være endelig.“

Begæringen skal, hvis den tidligere afgørelse er truffet af overøvrigheden, fremsættes for denne.“

37. I § 72 udgår stk. 2.

38. I § 73 udgår stk. 1.

39. I § 76 foretages følgende ændringer:

Stk. 3 affattes således:

„Mægling og vilkårsforhandling skal kunne foretages af den, som af overøvrigheden dertil bemyndiges.“

I stk. 4 udgår pkt. 2. I stedet sættes:

„Såfremt dette vil være særligt byrdefuldt for den af ægtefællerne, der søger separation eller skilsmisse, kan mægling og vilkårsforhandling foretages særskilt med hver af ægtefællerne.“

I stk. 5 ændres ordene „ved kongelig anordning“ til: „af statsministeren“.

Endvidere ændres ordene „fra 10..... kasse“ til: „på indtil 500 kr.“.

40. I § 77 foretages følgende ændringer:

I stk. 1 ændres „overøvrigheden“ til: „kredsdommeren“ og „fællesboets“ til: „boets“.

I stk. 2 ændres „gennemført bosondring“ til: „deling af boet“.

I stk. 3 ændres „overøvrigheden“ til: „kredsdommeren“.

41. Efter § 77 indsættes som ny § 77 a:

„Er samlivet mellem ægtefællerne ophævet, træffer retten, såfremt nogen af ægtefællerne kræver det, bestemmelse om, hvem forældremyndigheden over børnene skal tilkomme, og herved finder reglerne i § 69 a tilsvarende anvendelse.“

Desuden kan retten på begæring af en af ægtefællerne i de i stk. 1 omhandlede tilfælde fastsætte det tilskud, som den ene ægtefælle efter parternes økonomiske forhold skal yde til den anden ægtefælles og de hos denne værende børns underhold til et pengebidrag. En ægtefælle, som væsentlig bærer skylden for samlivets ophævelse, har dog ikke krav på bidrag til sit eget underhold, medmindre ganske særlige grunde taler derfor.

I det omfang, hvori det efter ægtefællernes livsvilkår og de øvrige omstændigheder må anses for passende, kan retten endvidere på begæring pålægge den ene ægtefælle at overlade den anden ægtefælle brugen af hus eller løsøre, som ved samlivets ophør hørte til det fælles bohav eller til den anden ægtefælles arbejdsredskaber. Sådant brugsret kan ikke anfægtes ved aftale mellem trediemand og den anden ægtefælle. Den brugsberettigede ægtefælle kan kræve sig indsat i besiddelsen.“

42. I § 82 udgår: „efter fattiglovgivningen.“

§ 2.

Som ny § 83 indføres:

„Hvis det på grund af naturhindringer har været udelukket at rejse sag inden udløbet af den i §§ 43, 44, 50, 58, 59, 60, 61 og 62 nævnte frist af 6 måneder, kan sagen fremmes, såfremt den rejses uden unødigt ophold efter hindringens ophør.“

§ 3.

Som ny § 84 indføres:

„Loven kommer til anvendelse på alle sager

eller andragender angående separation eller skilsmisse, der rejses eller indgives efter lovens ikrafttræden, selvom den omstændighed, hvorpå separations- eller skilsmissekravet støttes, ligger forud for lovens ikrafttræden“.

§ 4.

Som ny § 85 indføres:

„Denne lov gælder for Vestgrønland og kan med fornødne lempelser ved kongelig anordning udvides til også at omfatte Nord- og Østgrønland“.

§ 5.

Som ny § 86 indføres:

„Der træffes ved kongelig anordning bestemmelse om tidspunktet for ikrafttræden af lovens foranstående bestemmelser. Ved anordning meddeles ligeledes de nødvendige overgangsbestemmelser.

Statsministeren bemyndiges til at lade lov nr. 276 af 30. juni 1922 om ægteskabs indgåelse og opløsning med senere ændringer optrykke og bekendtgøre med de ændringer og tilføjelser, som er en følge af nærværende lov“.

Bemærkninger til lovforslaget.

Under grønlandskommissionens drøftelser af spørgsmålene om den fremtidige organisation af retsvæsenet i Grønland blev det af de grønlandske repræsentanter i kommissionen fremhævet, at der i Grønland var et stærkt behov for indførelse af skrevne retsregler vedrørende indgåelse og opløsning af ægteskab, idet man navnlig pegede på det uheldige i, at der ikke for den grønlandske befolkning bestod nogen adgang til at opnå separation og skilsmisse.

For at imødekomme det fra grønlandsk side fremsatte ønske anmodede statsministeriet det i februar 1951 nedsatte udvalg, der har til opgave at overveje og fremsætte forslag til indførelse i Grønland af retlige bestemmelser, navnlig på person-, familie-, arve- og formuerettens områder, om først at beskæftige sig med udarbejdelse af et udkast til en lov for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning.

Det foreliggende lovforslag er et resultat af udvalgets arbejde. Som grundlag for arbejdet har udvalget først og fremmest benyttet sig af det materiale, der er tilvejebragt af den af statsministeriet i september 1948 udsendte ekspedition, der havde til formål at tilvejebringe et overblik over den materielle ret for den under grønlandsk ret stående befolkningsgruppe.

Forslaget har været forelagt for det grønlandske landsråd i dets samlinger i 1951 og 1952. I rådets samling i 1953 har rådet specielt behandlet spørgsmålet om ægteskabsalderen (§ 6) og om formuleringen af forslaget § 59 om skilsmisse på grund af utroskab. Der henvises herom til bemærkningerne til denne paragraf. Udskrifter af landsrådets forhandlingsprotokol er medtaget som bilag til nærværende forslag.

Statsministeriet, der har kunnet tiltræde det af udvalget udarbejdede udkast, må være af den opfattelse, at det fra grønlandsk side fremsatte ønske om gennemførelse af en lovgivning på dette område nu bør imødekommes. Man lægger herved dels vægt på, at der, som det fremgår af den juridiske ekspeditions betænkning, uden tvivl er en stærk trang til gennemførelse af regler på dette område, dels at det må anses for i høj grad ønskeligt, at der med hensyn til ægteskabslovgivningen indføres ensartede regler for alle i Grønland bosatte, således at den hidtil gældende sondring mellem personer, der står under dansk ret, og personer, der står under grønlandsk ret, kan ophæves indenfor lovens område.

Ved fremsendelsen af lovudkastet har udvalget fremsat følgende almindelige betragtninger, hvortil statsministeriet kan henvise:

„Som udgangspunkt ved udarbejdelsen af udkastet har man valgt at søge at overføre dansk rets regler i videst muligt omfang, idet der efter den juridiske ekspeditions betænkning, på hvis oplysninger om den materielle retstilstand nærværende udkast bygger, i det store og hele hersker samme retstilstand i Grønland forsåvidt angår reglerne om ægteskabets indgåelse, og forsåvidt angår separation og skilsmisse er der gentagne gange rejst krav fra grønlandsk side i landsrådene om indførelse af regler svarende til de danske.

Man har overvejet, om man skulle stille forslag om en lov, der i stærkt forenklet og overskuelig form i princippet stemte med dansk ret, idet man herved navnlig ville tage hensyn til, at loven ville blive lettere tilgængelig for såvel de grønlandske myndigheder som lægdommerne. Når man dog i nærværende udkast har tilstræbt en overførelse af den dan-

ske ægteskabslov i dens helhed på alle punkter, hvor ikke de lokale forhold afgørende taler herimod, skyldes det i første række ønsket om så vidt muligt at gennemføre retsenhed mellem Danmark og Grønland og herved også lette en fremtidig sammensmeltning af retsområderne. Endvidere har man også taget hensyn til det ønskværdige i mindst muligt at ændre den retlige status for danskere, som tager ophold i Grønland.

Fremgangsmåden har tillige været den, at de danske bestemmelser er fulgt også på punkter, hvor disse bestemmelser i dag føles mindre tilfredsstillende som følge af den udvikling, der er sket siden den danske ægteskabslovs ikrafttræden, idet man ikke har set grund til at foregribe dansk rets udvikling. Ved eventuelle senere ændringer af den danske lov må spørgsmålet om de nye reglers gyldighed for Grønland tages op.

Hovedindholdet af det foreliggende udkast er her efter, at reglerne om ægteskabs stiftelse i hovedsagen stemmer overens med dansk rets regler, der ikke afviger meget fra den grønlandske retsopfattelse. På enkelte punkter har man imidlertid hidtil fulgt andre regler i Grønland, og da disse har naturlig sammenhæng med forholdene i landet, har man ikke villet bryde med den grønlandske tradition. Det drejer sig navnlig om præsternes udvidede kompetence med hensyn til lysning og prøvelse af ægteskabsbetingelserne.

Med hensyn til ægteskabs opløsning foreslår udkastet en hidtil ikke kendt adgang til separation og skilsmisse, men skønt dette er en nydannelse i Grønland, har den juridiske ekspeditions erfaringer vist, at opfattelsen af ægteskabet som institution ligger så tæt op ad den danske opfattelse, at disse regler har kunnet foreslås overført uden større ændringer.

Forsåvidt angår reglerne vedrørende de økonomiske følger af ægteskabs opløsning har man ikke fundet fuldtud at kunne overføre den danske ægteskabslov. Dette hænger navnlig sammen med, at der består en vis usikkerhed med hensyn til, hvorledes formueforhold mellem ægtefæller under grønlandsk ret er reguleret og vil blive reguleret. Da opløsning af ægteskabet i levende live ikke hidtil er forekommet, har man endvidere ingen erfaringer med hensyn til skifte mellem ægtefæller i disses levende live. Udkastets regler om deling og fastsættelse af underholdsbidrag er derfor udformet på en sådan måde, at de på den ene side skulle tillade, at ordningen for danske ægtefæller løses på lignende måde som i

Danmark, medens ordningen i grønlandske ægteskaber ikke skulle behøve at afvige fra grønlandsk retsopfattelse, således som den hidtil har givet sig udtryk ved fastsættelse af underholdsbidrag til børn og navnlig ved dødsboskifterne.

Således som udkastet er formuleret, skulle senere indførelse af regler om formuefællesskab mellem ægtefæller ikke nødvendiggøre redaktionelle ændringer af nærværende lov.

Medens i Danmark opløsning af de fleste ægteskaber sker ved bevilling, der er den eneste mulige fremgangsmåde i visse separations- og skilsmissetilfælde og altid kan vælges af parterne, er hovedreglen efter udkastet, at afgørelsen træffes ved dom også i de tilfælde, hvor der efter dansk ret skal søges bevilling.

I Grønland vil den retlige afgørelsesmåde i modsætning til i Danmark normalt være den hurtigste, da der er en retskreds for hver kommune, medens der kun er en administrativ myndighed til at behandle disse sager.

Den foreslåede ordning hænger tillige sammen med udkastets regler om skifte og fastsættelse af underholdsbidrag, idet man tillægger det stor vægt, at det bliver samme myndighed, der kommer til at afgøre disse spørgsmål, og her vil kredsretterne normalt have størst kendskab til personlige og stedlige forhold af betydning for afgørelsen.

Der er dog efter udkastet også åbnet parterne adgang til at vælge den administrative afgørelsesmåde.

Efterhånden som retsenhed gennemføres i Grønland, uden at reglerne bliver identiske med de i Danmark gældende, vil interprovinsielretlige konflikter sandsynligvis blive hyppigere; kontakten mellem de til de to retsområder hørende befolkningsgrupper er i dag mindre, end tilfældet vil være, når samme befolkningselement underkastes forskellige regler afhængigt af, hvor det opholder sig. Man har ikke udformet positive regler til løsning af sådanne konflikter ud fra den betragtning, at heller ikke den danske ægteskabslovgivning indeholder regler til afgørelse af internationalprivatretnlige spørgsmål, ligesom man vist også må erkende, at det er udelukket på forhånd ved en lovbestemmelse at løse enhver muligt opstående konflikt“.

Som bilag 1 til forslaget er vedføjet en fuldstændig gengivelse af den danske ægteskabslov med indførelse af de af lovforslaget følgende ændringer. De følgende bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser er knyttet til bestemmelserne i denne gengivelse.

F. t. l. for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser.

Kapitel I.

Om forlovelse.

Instituttet forlovelse og opfattelsen af den som en „prøvetid“ inden ægteskabs indgåelse synes for Grønlands vedkommende i store træk at svare til den i Danmark gældende.

Det er ej heller ganske fremmed for grønlandsk tankegang at tillægge en forlovelse retsvirkninger. I 2 tilfælde har der således været rejst spørgsmål om erstatning i tilfælde af hævet forlovelse efter bevangrelse.

Krav om erstatning kan endvidere tænkes rejst i tilfælde, hvor en forlovelse hæves, efter at en af parterne har afholdt udgifter til rejse mellem Grønland og Danmark i anledning af forlovelsen.

Man har herefter ment at kunne foreslå dansk rets regler indført uforandret.

Kapitel II.

Om betingelserne for ægteskab.

I hidtidig grønlandsk ret har de eneste skrevne regler om indgåelse af ægteskab været de i ritual for den grønlandske kirke af 28. maj 1919 optagne.

Herefter må mænd under 19, kvinder under 17 år, personer i forbudne slægtskabsgrader, afsindige eller sådanne, for hvem der måtte være anden gyldig hindring, ikke tilstedes ægteskab.

På alle afgørende punkter har praksis været i overensstemmelse med dansk ret, således har navnlig det ægteskabshindrende slægteskab været bestemt på samme måde, stort set også det ægteskabshindrende lovlige svogerskab.

Man har ikke i forslaget medtaget en til den danske ægteskabslovs § 17 svarende regel om pligt til skifte efter tidligere ægteskab ved nyt ægteskabs indgåelse. Efter grønlandsk praksis er der ikke pligt til skifte efter dødsfald ved nyt ægteskab, og man har anset det for rettest at henskyde spørgsmålet om, hvilke regler der skal gælde på dette punkt, til en fremtidig lovgivning om fælles arve- og skifteregler. Forsåvidt angår personer under dansk ret følger pligt til skifte efter en afdød ægtefælle inden nyt ægteskab af § 9 i lov om ægtefællers arveret og uskiftet bo. Er det tidligere ægteskab opløst ved skilsmisse, er det i parternes egen interesse at gennemføre en til § 17 svarende ordning.

Den danske ægteskabslovs § 19, hvorefter den, der var under vedvarende fattigforsørgelse, ikke måtte indgå ægteskab uden samtykke fra sin forsørgelseskommune, er ophævet ved lov om offentlig forsorg § 334 og anses ej heller for påkrævet i Grønland.

Til § 6.

Ægteskabsalderen i Grønland er som anført i øjeblikket 19 år for mænd og 17 år for kvinder. Efter den danske ægteskabslov er den henholdsvis 21 og 18 år. Til brug ved overvejelserne om, hvorledes ægteskabsalderen bør fastsættes i den grønlandske ægteskabslov, har man gennem præsterne i Grønland indhentet oplysninger om, i hvor mange tilfælde mænd under 21 år og kvinder under 18 år har indgået ægteskab i den femårige periode 1947—1951. Der henvises til bilag 4. Det fremgår af de deri anførte tal, at det kun sker meget sjældent, at mænd under 20 år og kvinder under 17 år indgår ægteskab. Der kunne således være grund til at overveje at fastsætte ægteskabsalderen til henholdsvis 20 og 17 år. Af hensyn til retsenheden har man dog valgt at følge den danske regel, hvilket skønnes ubetænkeligt, når der samtidig hjemles adgang til dispensation, og denne dispensationsadgang administreres under hensyntagen til den grønlandske praksis.

For at lette adgangen til at opnå dispensation i de tilfælde, hvor den er forbundet med mindst betænkelighed, har man valgt at henlægge dispensationsbeføjelsen til præsterne, når manden er over 20 år, eller kvinden er over 17 år. I disse tilfælde bør dispensation som regel meddeles, selvom andragendet herom ikke kan støttes af særlige grunde, og der er derfor ikke trang til en centralisation af dispensationsbeføjelsen. Hertil kommer, at der ofte vil være trang til, at præsten på stedet kan meddele tilladelsen, navnlig i tilfælde hvor han besøger af-sides liggende bopladser, og en forelæggelse af spørgsmålet for landshøvdingen i Godthåb ville nødvendiggøre en udsættelse af ægteskabet til præstens næste besøg.

I andre tilfælde skønnes det af hensyn til opnåelse af en ensartet praksis af betydning, at dispensationsbeføjelsen henlægges til en central myndighed, og det foreslås derfor, at sådanne dispensationer skal meddeles af landshøvdingen.

Til § 7.

Man har valgt at optage § 7 uændret. Ganske vist antages det blandt grønlændere, at man bør søge sine forældres samtykke til indgåelse af ægteskab, uanset hvilken alder brudefolkene har, men da dette moralske krav efter den foreliggende praksis ikke har været opfattet som nogen egentlig ægteskabsbetingelse, vejer denne gængse opfattelse ikke tilstrækkelig tungt til at motivere en fravigelse fra dansk rets regler.

Til § 8.

Da umyndiggørelsesinstituttet ikke er ukendt i Grønland i dag, har man optaget den danske regel uændret.

Til § 10.

Medens det skønnes utvivlsomt, at sindssygdom og åndssvaghed må medtages som ægteskabshindring, har man, da der i Grønland vil være betydelige vanskeligheder ved at få en tilstrækkelig sagkyndig lægelig vurdering af disse lidelser, været i tvivl om, hvorvidt man skulle medtage de øvrige i den danske ægteskabslovs § 10 nævnte lidelser.

I den hidtidige praksis, som støtter sig til ritualet, har man ikke set eksempler på betænkeligheder ved at vie epileptikere eller personer med hang til spiritusmisbrug, hvorimod opfattelsen utvivlsomt har været den, at der kunne rejses indvendinger mod sindssyges og åndssvages ægteskabsindgåelse. Psykopatibegrebet har man heller ikke beskæftiget sig med i denne forbindelse, hvorimod der i enkelte straffesager har foreligget lægelig udtalelse om, at tiltalte måtte anses som psykopat.

Som nævnt vil de stedlige læger, der ikke er specialister i psykiatri, kunne have vanskeligheder ved at fastslå tilstedeværelsen af psykopati og kronisk alkoholisme, der ikke er ensbetydende med hang til spiritus, og endnu større vanskeligheder vil rejse sig for en højere lægelig instans i København, såfremt spørgsmålene skal afgøres på grundlag af nedsendt materiale, hvorfor en forelæggelse for retslægerrådet vil være uhensigtsmæssig og kun betyde en unødigt forsinkelse af sagen.

Man har imidlertid fundet det nødvendigt dog at medtage de samme lidelser som ægteskabshindrende for at undgå vanskeligheder i konflikttilfælde mellem de to retsområder, navnlig i omstødselstilfælde, idet det må anses for uheldigt, at et ægteskab er omstødeligt i Danmark, men ikke i Grønland, ikke mindst når reglerne tillige skal gælde for danske.

Derimod har man ment at kunne henlægge dispensationsbeføjelsen til landshøvdingen og ikke som i Danmark til justitsministeriet, idet man som ovenfor nævnt anser det for uhensigtsmæssigt at lade sagerne forelægge retslægerrådet. Afgørelsen bør der-

for af hensyn til sagernes hurtige ekspedition ligge hos en lokal myndighed.

Bortset fra tilfælde, hvor det drejer sig om sindssyges og åndssvages ægteskab, har reglen uhyre ringe betydning i Danmark, og man regner med, at den ligeledes vil finde så sjældent anvendelse i Grønland, at der ikke skabes større praktiske vanskeligheder ved administration af reglen.

Til § 11.

Dansk rets regel, hvorefter der pålægges en pligt til at oplyse den anden part om tilstedeværelsen af en kønssygdom, der frembyder smittefare eller fare for overførelse på afkom, samt pligt til at underkaste sig vejledning af læge i disse tilfælde, er ikke fundet egnet til overførelse på forholdene i Grønland. I det for folkettinget fremsatte forslag til en kriminallov for Grønland har man ikke medtaget en til den danske straffelovs § 256, stk. 2, svarende regel om betinget offentlig påtale i tilfælde, hvor det er en ægtefælle, der er udsat for smitte med kønssygdom. Selv om begge ægtefæller er bekendt med sygdommen, og den raske ægtefælle frivilligt udsætter sig for smitte, er samleje forbudt og underkastet ubetinget offentlig påtale. En regel, hvorefter ægteskab kunne stiftes, uanset at en af brudefolkene eller de begge var lidende af smittefarlig kønssygdom, kunne derfor føles som en meningsløshed, når det efter den gældende retsordning vil være parterne forbudt at have samleje.

Man har derfor valgt at forbyde ægteskab, så længe smittefaren består, idet man har fundet det uden betænkelighed at forlange den udsættelse af ægteskabet, der herved vil blive tale om. Denne udsættelse vil, således som de lægelige helbredelsesmetoder, siden den danske ægteskabslov blev givet, har udviklet sig på dette område, altid kun blive kortvarig, såfremt patienten underkaster sig den fornødne kur. Efter det for statsministeriet oplyste skulle denne aldrig behøve at overstige 2 måneder.

Man har desuden under hensyn til den store udbredelse af kønssygdom i Grønland været betænkelig ved at blive stående ved en oplysnings- og vejledningspligt. Man må frygte, at det ville være ganske uforståeligt for befolkningen, at ægteskab vel kunne indgås, men at samleje med ægtefællen desuagtet kunne indebære en overtrædelse af kriminalloven.

Man har ikke villet lade ægteskabsforbudet omfatte tilfælde, hvor der ikke var smittefare, men derimod fare for overførelse på afkommet. Dette hænger sammen med den omstændighed, at en kvinde, der en gang har lidt af syfilis, uanset at hun er erklæret smittefri og forsåvidt må anses for rask,

dog i tilfælde af graviditet efter lægelig opfattelse bør underkaste sig en præventiv behandling for at undgå overførelse af sygdommen til barnet. Denne behandling foreskrives som absolut påkrævet i alle tilfælde, idet man ikke nogen sinde tør hævde, at der ikke længere for en sådan kvinde består nogen fare for overførelse på afkommet. Et forbud mod ægteskab af denne grund vil således blive livsvarigt for kvinder, der en gang har haft syfilis. Et krav om, at en sådan kvinde skal underkaste sig lægelig vejledning, skønnes ikke med rette at burde optages som ægteskabsbetingelse, da vejledningen formentlig snarere bør sætte ind dels under behandling for sygdommen i dens smittefarlige stadium, dels ved graviditetens indtræden (jordmoderens eller lægens konstatering af graviditet).

Til § 13.

Man har undladt at medtage den danske ægteskabslovs § 13, stk. 2, om forbud mod ægteskab mellem personer, af hvilke den ene har haft samleje med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linie. En sådan regel er ukendt i hidtidig grønlandsk ret, og der skønnes ikke at være anledning til at indføre den, navnlig da kontrol med dens overholdelse ofte er umulig. En fravigelse fra dansk ret på dette punkt skønnes så meget mere ubetænkelig, som der efter den danske bestemmelse er fri adgang til dispensation.

Til § 15.

Den danske ægteskabslovs § 15, stk. 2, er ikke medtaget. Den har sammenhæng med reglen i § 59, stk. 1, pkt. 2, der heller ikke medtages i loven. Efter disse bestemmelser kan det i tilfælde af skilsmisse som følge af utroskab i skilsmissegdekretet bestemmes, at den skyldige part ikke inden udløbet af et vist tidsrum må indgå ægteskab. Bortset fra ganske enkelte afgørelser umiddelbart efter den danske ægteskabslovs ikrafttræden har denne regel aldrig været anvendt i praksis, og den må forekomme unødigt hård under grønlandske forhold, hvor ægteskabet har overordentlig stor betydning for opretholdelsen af en tilfredsstillende tilværelse.

Til § 16.

Den danske regel, der er optaget uændret i forslaget, stemmer med den bestående grønlandske retsopfattelse. Da udgangspunktet ved lovens udarbejdelse som nævnt i indledningen er i videst muligt omfang at følge den danske lov, har man set bort fra, at de grunde, der talte for reglen, da ægteskabsloven blev udarbejdet, ikke længere kan siges at være tilstede fuldtud, efter at bevismidlerne i fader-

skabssagerne er blevet forbedret gennem udviklingen af blodtypebestemmelser og antropologiske undersøgelser.

Kapitel III.

Om lysning.

For personer under grønlandsk ret er der i dag alene adgang til kirkelig lysning, der kan foretages af såvel præster som kateketer; også prøvelse af ægteskabsbetingelserne sker ved de kirkelige myndigheder. Uanset at man ved lovforslaget indfører adgang til borgerlig vielse, har man fundet det mest hensigtsmæssigt at bibeholde den gældende ordning, hvorefter lysning og prøvelse af ægteskabsbetingelserne altid foretages af den gejstlige myndighed. Når man har foreslået dette, skyldes det, at man de fleste steder i Grønland med større tryghed vil kunne overlade disse opgaver til præsterne, der gennem årene har været vant til at befatte sig hermed, og som har et indgående personkendskab, end til en borgerlig myndighed, hvis arbejde iøvrigt ingen forbindelse har med ægteskabsindgåelse.

Man har udeladt en til § 27 svarende regel om betaling for de i forbindelse med lysning stående forretninger, da gebyrer af den art ikke kendes i Grønland.

Til § 20.

Paragraffen svarer med redaktionelle ændringer til den danske.

Man har overvejet, om det var mest hensigtsmæssigt at lade lysning foregå på det sted indenfor riget, hvor bruden bor, eller om det var ønskeligt, at lysning altid skulle ske i Grønland, når vielsen skulle finde sted der. Der kan tænkes at forekomme situationer, hvor lysning på brudens bopæl i Danmark vil føre til en svækkelse af lysningens betydning, fordi hun er ukendt her, medens man i Grønland er nøje inde i hendes forhold; dette vil således være tilfældet, hvor en grønlanderinde, der har været i Danmark til uddannelse, rejser tilbage efter 1 års forløb for umiddelbart efter ankomsten til Grønland at skulle giftes. Omvendt vil en lysning, hvis bruden hele sit liv har boet i Danmark, for hendes vedkommende, såfremt den skal foregå i Grønland, ikke have stor betydning.

Når man har valgt at foreslå at lade lysning til ægteskaber, der skal indgås i Grønland, foretage i Grønland, beror det på, at lysning i Danmark næppe har stor betydning ved siden af prøvelsen af bevislighederne som garanti mod „ulovlige“ ægteskaber. For Grønlands vedkommende har derimod lysning en vigtig funktion i så henseende, idet praktisk taget alle, der har kendskab til brudefolkenes for-

hold, normalt også vil blive bekendt med, at der er lyst for dem.

Til §§ 21 og 22.

Man har ikke i loven villet optage regler om, på hvilken måde de prøvende myndigheder skal sikre sig, at ægteskabsbetingelserne er opfyldt. I grønlandsk praksis har man hidtil ikke krævet dokumentation for ægteskabsbetingelsernes tilstedeværelse og ej heller stillet krav om forlovere. Prøvelsen har antagelig normalt indskrænket sig til et eftersyn i kirkebogen, mandtalslisten m. v. til fastslåelse af parternes navne og fødselsdata. Iøvrigt har det nøje kendskab, som den prøvende myndighed så godt som altid har til parterne, overflødiggjort krav om bevisligheder. Hvilke krav man fremtidig vil stille under en ordning, der skal omfatte såvel danske som grønlændere, foreslås overladt til administrativ fastsættelse.

Til § 23.

Loven fastlægger ikke formen for lysning. Denne må antages normalt at ville ske ved kundgørelse fra prædikestolen, men under hensyn til, at der også i de tilfælde, hvor borgerlig vielse ønskes, skal ske en lysning ved præstens foranstaltning, kan der tænkes at fremkomme ønsker om en anden form for lysning. Eksempelvis opslag af parternes navne udenfor kirken eller skolen. Nærmere fastsættelse heraf er efter forslaget overladt til statsministeriet.

§ 23, stk. 2., skal ses i sammenhæng med § 20, stk. 3. Herefter kan det tænkes, at bopæl udenfor Grønland, men i Danmark, skal medføre kundgørelse om ægteskab i Danmark. Trang hertil kan tænkes i tilfælde, hvor ægteskab skal indgås mellem 2 danske kort efter den enes eller begges ankomst til Grønland. Under hvilke omstændigheder kundgørelse skal ske, foreslås overladt til statsministeriets bestemmelse.

Til § 26.

Det har hidtil været grønlandsk praksis, at præsten kunne meddele fritagelse for lysning og tilladelse til afkortning af lysningsfristen uden på forhånd at forelægge spørgsmålet for højere myndigheder. Det har navnlig været praktisk i tilfælde, hvor brudefolk på afsides beliggende pladser ønskede at indgå ægteskab, medens præsten under rejsen besøgte stedet.

Stk. 2 har sin selvstændige betydning, når vielse efter loven også kan forrettes af borgerlig myndighed.

Kapitel IV.

Om vielse.

Navnlig under hensyn til, at reglerne skal gælde for såvel danske som grønlændere, har man indført dansk rets regler om borgerlig vielse. Man har undladt at optage en til den danske ægteskabslovs § 29 svarende regel om betingelserne for kirkelig vielse udfra den betragtning, at der ikke fra lovgivningsmagtens side kan være betænkelighed ved at alle, uanset tilhørsforhold til folkekirken, kan vies af folkekirkens præster, såfremt disse er indstillet på at medvirke til et sådant ægteskabs stiftelse.

Der er ikke optaget en til § 39 svarende regel om betaling for vielse, se bemærkningerne til forrige kapitel. Ligeledes er § 41 om vielser indenfor de anerkendte trossamfund udeladt som konsekvens af, at der ikke er foreslået ret for de anerkendte trossamfund til at foretage vielser, se bemærkningerne nedenfor til § 30.

Til § 30.

Man har udeladt regler om de anerkendte trossamfunds adgang til at stifte ægteskaber som værende uden praktisk betydning i Grønland.

Reglerne om præsternes pligt til at vie er ændrede, således at det er tilstrækkeligt, at kun en af parterne hører til folkekirken og unødvendigt, at en af dem skal høre til den pågældende præsts menighed.

Den første ændring er begrundet i, at det i Grønland vil være vanskeligt for en person, der ønsker kirkelig vielse, at finde en stedfortræder, såfremt den præst, til hvis område den pågældende hører, undslår sig. Man kan også tænke sig, at en af brudefolkene som medlem af et i Danmark anerkendt trossamfund foretrækker en kirkelig vielse fremfor en borgerlig, og da man ikke har mulighed for at henvende sig til det pågældende trossamfunds repræsentant, kan der være grund til at lette adgangen til vielse hos en præst i folkekirken. Præsten kan i alle tilfælde, hvis han nærer betænkelighed ved at forrette vielsen, indbringe spørgsmålet for biskoppen i medfør af paragraffens sidste led.

Den anden ændring i forhold til dansk ret bygger på det forhold, at man i Grønland ville føle det urimeligt, om en præst, i hvis præstegæld brudefolkene opholder sig, kunne afslå at forrette vielsen under henvisning til, at de pågældende ikke var fast tilknyttet hans menighed, idet opfattelsen blandt grønlændere, efter hvad der er oplyst fra kirkelig side, utvivlsomt går ud på, at man hører til den præsts menighed, i hvis præstegæld man til enhver tid opholder sig.

Man har ikke optaget regler om, i hvilke tilfælde en præst har ret til at afslå kirkelig lysning, idet man

har tænkt sig dette spørgsmål afgjort ved administrative instruktorske bestemmelser.

Til § 32.

Landshøvdingens bemyndigelse kan enten være generel eller speciel, og det sidste vil antagelig ofte være det mest hensigtsmæssige.

Til § 33.

Man er opmærksom på, at overskridelse af 3-måneders fristen måske ikke vil blive helt sjældent forekommende derved, at den viende myndighed først indfinder sig efter udløbet af denne frist. Der skal i så fald foretages ny prøvelse og ny lysning, men under hensyn til mulighederne for lysningsfrigtagelse eller fristforkortelse vil der næppe i den anledning opstå vanskeligheder.

Til § 35.

Som det sædvanlige sted for ægteskabs indgåelse er foruden kirken nævnt det til kirkelige handlinger indviede sted. Der tænkes her på forholdene ved udsteder og bopladser, hvor der sjældent er en kirke, men ofte sammen med skolen vil være indrettet et kapel, hvor vielsen kan finde sted.

En ordning med egentlig bevilling til afvigelse fra det officielle sted for ægteskabs indgåelse ville være for tungt et apparat og ej heller stemmende med praksis i Grønland. Det er derfor overladt til den ægteskabsstiftende myndigheds skøn, om parternes ønske med hensyn til stedet for vielsen skal kunne imødekommes.

Den danske ægteskabslovs § 35, stk. 4, om parternes pligt til befordring af den myndighedsperson, der foretager vielsen, er uden praktisk betydning for grønlandske forhold, da embedsmændenes befordring til parternes opholdssted altid vil ske i form af en tjenesterejse med statens transportmidler.

Kapitel V.

Om ægteskabs omstødelse.

Regler om omstødelse danner i dansk ret et komplement til reglerne om ægteskabsbetingelserne, og omend der ikke ses noget eksempel på sådanne reglers anvendelse i Grønland, er det et spørgsmål, om man ikke allerede under den nugældende ordning efter forholdets natur ville kunne anerkende en adgang til omstødelse, hvis behov herfor skulle have vist sig i praksis, og det selvom der efter den hidtil gældende opfattelse ikke i Grønland er hjemmel til separation eller skilsmisse.

Man har overført den danske ægteskabslovs regler om omstødelse så godt som uændret i forslaget.

Til § 46.

Reglen har en nøje sammenhæng med hele ordningen af formueforholdet mellem ægtefællerne og reglerne om skifte i levende live.

Nærværende forslag tager ikke endelig stilling til løsningen af disse spørgsmål, men det synes klart, at man under hensyn til den uhyre beskedne økonomi, hvorunder de fleste grønlandere lever, er nødt til at skabe en vis adgang til skævdeling i tilfælde af skifte, idet der ofte så godt som intet er at dele. Det er samtidig næppe til at komme udenom at have en til § 46 svarende regel for danske i Grønland. Man må derfor anse det for mest hensigtsmæssigt at optage denne paragraf uændret — bortset fra redaktionelle ændringer —, men man henviser iøvrigt til bemærkningerne til § 66.

Til § 47.

Man har foreslået skabt hjemmel for, at godtgørelsen, der ofte skal erstatte et underholdsbidrag, kan inddrives på samme måde som sådant bidrag.

Til § 49.

Reglen er optaget uændret, da grønlandsk navneskik er som den danske.

Kapitel VI.

Om separation og skilsmisse.

Som anført i indledningen har i de senere år adskillige røster, deriblandt landsrådets, rejst sig for indførelse af adgang til opløsning af ægteskab i Grønland. Det må da også anses for givet, at fælles regler på dette område for danske og grønlandere må indeholde en sådan adgang. Det er ganske vist en fast opfattelse i Grønland, at der i dag ikke består adgang til skilsmisse, medens det stiller sig mere usikkert, om en separation vil kunne opnås efter de gældende regler. Den oprindelige retstilstand ved kolonisationens begyndelse gik efter alle foreliggende oplysninger ud på, at ægteskabet var frit opløseligt, og denne opfattelse eksisterer stadig i Thule. Efterhånden ændredes denne opfattelse i Vestgrønland under missionens indflydelse, og siden 1821 ses skilsmisse ikke at være gennemført, hvorimod der enkelte gange har været rejst spørgsmål herom. Så sent som i 1917 udtaler Grønlands styrelse i en skrivelse til inspektøren, at man på grund af de dermed forbundne konsekvenser må have betænkelighed ved i hvert fald for tiden at indføre separationsinstituttet i det grønlandske samfund. I årene 1935—49 har der efter det oplyste været 20 tilfælde af varigere samlivsophævelse, men herud-

over har ægteskabelige uoverensstemmelser ikke sjældent givet anledning til henvendelse til myndighederne, og der forekommer flere retssager, hvor en ægtefælle er dømt for vold mod den anden.

Disse tal i forbindelse med de af landsrådet fremsatte ønsker taler for, at der er behov for i hvert fald et separationsinstitut, og at man ikke kan blive stående ved separation synes givet, når henses til vanskelighederne ved at klare den sædvanlige tilværelse i Grønland som enligstillet.

Imidlertid må man, selvom man kommer til det resultat, at et separations-skilsmisseinstitut ikke strider mod grønlandsk tankegang, holde sig for øje, at de økonomiske tilstande i landet, der endnu i vidt omfang er på naturaløkonomiens stadium, i høj grad vanskeliggør en tilfredsstillende ordning med hensyn til bodeling og underholdspligt. Dette gælder dog på tilsvarende måde for en ikke helt ringe del af den danske befolkning, hvis ønsker om at slippe ud af et utilfredsstillende ægteskab ofte i høj grad hæmmes af uoverstigelige vanskeligheder ved en god løsning af de økonomiske forhold. Endvidere kan man ikke helt se bort fra den mulighed, at indførelsen af adgang til ægteskabs opløsning måske navnlig i begyndelsen vil føre til et stort antal uovervejede skilsmisser med eventuelt efterfølgende genoptagelse af samliv, en følge som hverken fra et kirkeligt eller verdsligt synspunkt er ønskelig. Overfor denne frygt for uovervejede skilsmisser kan man måske henvise til, at der i en årrække har bestået adgang for personer af grønlandsk nationalitet under dansk ret til at opnå skilsmisse, uden at dette har haft en eneste skilsmisse til følge. Man mener endelig i mæglingsinstitutionen at have en virksom faktor for ægteskabernes bevarelse. Den mæglende myndighed vil i modsætning til, hvad tilfældet er i Danmark, så godt som altid have et intimt kendskab til sagens parter og god mulighed for at kunne skønne over, om ægteskabets fortsættelse kan antages at have værdi for parterne.

En overvejelse af samtlige hensyn, herunder også det tungtvejende hensyn til retsheden, har ført til, at man har foreslået indført dansk rets regler om betingelserne for separation og skilsmisse uændret suppleret med en adgang til skilsmisse som følge af grønlandsk dom i henhold til forslag til kriminallov for Grønland.

Dog har man forsåvidt angår skilsmisse som følge af utroskab — den i praksis hyppigst forekommende skilsmissegrund — for at modvirke uovervejede skilsmisser tilføjet en i forhold til dansk ret ny bestemmelse om en vis udsættelse af skilsmisedommens virkninger. Der henvises herom til bemærkningerne til § 59.

Til § 52.

Denne regel såvel som § 54 afviger fra dansk ret derved, at separation og skilsmisse også i disse overenskomsttilfælde gives ved dom.

I Danmark har man ved ægteskabsloven valgt at overlade disse afgørelser helt til bevillingsmyndigheden, der fra gammel tid har haft kompetence i disse sager, navnlig under hensyn til at den administrative afgørelsesmåde må anses for den hurtigste.

For Grønlands vedkommende fører hensynet til sagernes hurtige gennemførelse derimod til at henlægge dem under domstolene, idet bevillingsmyndigheden er placeret eet sted indenfor hele retsområdet, nemlig i Godthåb, således at man i kortere eller længere tid af året kan være afskåret fra kontakt med den pågældende myndighed, medens man derimod lettere vil kunne komme i forbindelse med domstolen.

Ved at opstille som hovedregel, at et ægteskabs opløsning sker ved dom, ønsker man tillige at opnå, at det så vidt muligt bliver den samme myndighed, der samtidig med opløsningsdekretet træffer afgørelse om såvel spørgsmålet om underholdsbidrag som om boets deling, se herom bemærkningerne til § 65.

Parterne kan i medfør af § 65 under de i denne paragraf angivne betingelser vælge bevillingsvejen ligesom ved de øvrige separations- og skilsmissetilfælde.

Den danske bestemmelses henvisning til myndighedsloven er erstattet af en henvisning til en regel i selve lovforslaget, da man har fundet det nødvendigt at optage regler om fordeling af forældremyndighed i ægteskabsloven under hensyn til, at det stiller sig usikkert, hvornår der for Grønland vil blive indført positive bestemmelser svarende til myndighedsloven.

Til § 53.

Paragraffens stk. 2 får efter den i § 52 foreslåede ændring sin selvstændige betydning i de tilfælde, hvor ægtefællerne ikke er enige. På den anden side må dommerne, hvor § 53 påberåbes, have ret og pligt til at skønne over uoverensstemmelsens karakter og over skyldforholdet. Ønsker parterne at undgå dette, må § 52 påberåbes.

Til § 54.

Se bemærkningerne til § 52.

Til § 57.

Man kunne forvente, at man i Grønland under den hidtidige praksis havde følt savnet af en til § 57

svarende regel, da det jævnlig sker, at folk forsvinder under omstændigheder, der gør det sandsynligt, at de er omkommet, uden at man dog ved fund af ligene får bekræftelse herpå. Hidtil har man dog klaret sig således, at en ægtefælle, hvis mand eller kone er forsvundet under omstændigheder, der giver en praktisk vished for, at den pågældende er død, betragtes som enke eller enkemand efter udløbet af en vis kortere frist, som ikke er nærmere reguleret, men varierer fra præstegæld til præstegæld. Det synes, som om reglen er den, at den forsvundne, når al eftersøgning er opgivet som håbløs, indføres i kirkebogen som død på forsvindingsdagen. Denne praksis tilsigtes ikke brudt ved nærværende regel, tværtimod må der anses at være behov for dens fortsættelse, indtil positive regler om bortblivelse og dødsformodningsdom kan udarbejdes.

Til § 59 og § 59 a.

Reglen om skilsmisse som følge af utroskab er den mest anvendelige, såfremt parterne er interesseret i en hurtig opløsning af ægteskabet, og udfra de i indledningen til kapitlet anførte betæneligheder kunne man tænke sig at gøre indskrænkninger i adgangen til skilsmisse af denne årsag. Begrundelse herfor kunne endvidere findes i den omstændighed, at der i hvert tilfælde tidligere i Grønland efter de historiske oplysninger synes at have hersket en anden opfattelse af begrebet ægteskabelig troskab end i Danmark. Denne opfattelse synes imidlertid ikke længere at eksistere, og en ordning, hvorefter utroskab ikke skulle give mulighed for separation eller skilsmisse, ville indirekte være en legalisering af utroskab og i hvert fald føles besynderlig for danske i Grønland, og det synes derfor nødvendigt at åbne adgang til skilsmisse i disse tilfælde.

Ud fra disse betragtninger indeholdt det udkast, der blev behandlet på landsrådet i dettes samling i 1952, en bestemmelse, der svarede til den danske ægteskabslovs § 59. Under drøftelserne på landsrådet blev det synspunkt imidlertid med styrke gjort gældende, at det måtte anses for betænkeligt at give en så vidtgående adgang til skilsmisse, og landsrådet indstillede derfor, at bestemmelsen ændredes, således at det var en betingelse for opnåelse af skilsmisse, at der forelå gentagne tilfælde af eller særligt krænkende form for ægteskabsbrud. Det har været statsministeriets standpunkt i dette spørgsmål, at der er god grund til at tage hensyn til de fra landsrådets side fremsatte betæneligheder, idet det kan befrygtes, at en let og hurtig adgang til skilsmisse vil kunne blive misbrugt og føre til en række tilfælde af uovervejede ulykkelige ægteskabsopløsninger. Det måtte imidlertid stille sig tvivlsomt, om

ikke den af landsrådet foreslåede formulering af andre grunde måtte anses for mindre hensigtsmæssig. Bestemmelsen ville nemt kunne opfattes således, at ægteskabsbrud i et vist omfang blev legaliseret. Hertil kommer, at det synes overordentlig vanskeligt for en domstol at skønne over, om et ægteskabsbrud har haft en særlig krænkende form, idet skønnet herover må være et strengt personligt anliggende, som ikke kan tilsidesættes af udenforstående.

Ud fra de synspunkter blev der af det grønlandske lovudvalg udarbejdet udkast til de nu i forslaget som § 59 a optagne bestemmelser om udsættelse af et skilsmissegrets virkninger. Det er statsministeriets opfattelse, at man gennem denne bestemmelse på fyldestgørende måde tager hensyn til de af landsrådet fremsatte indvendinger, idet man ved bestemmelsen opnår, at den, der begærer skilsmisse, må gennemgå en tvungen betænkningstid, hvori den pågældende får erfaring for virkningerne af samlivets ophævelse. Hvis den krænkede part selv efter en sådan betænkningstid fastholder ønsket om skilsmisse og tilkendegiver dette ved at fremsætte begæring overfor retten om, at skilsmissen bliver endelig, bør samlivets fortsættelse ikke kræves, heller ikke i tilfælde, hvor der alene er tale om enkeltstående tilfælde af utroskab uden særligt graverende omstændigheder.

Landsrådet har under sin samling i 1953 tiltrådt den i forslaget optagne formulering af §§ 59 og 59 a.

Man har ment at kunne udelåse en til den danske ægteskabslovs § 59, stk. 1, pkt. 2, svarende bestemmelse om, at det ved skilsmissegretet kan bestemmes, at den skyldige ægtefælle ikke må indgå nyt ægteskab forinden udløbet af et vist tidsrum. Dels er reglen uden praktisk betydning i Danmark, dels ville dens gennemførelse for den grønlandske part virke særlig tyngende, idet som omtalt tidligere en enlig under de givne samfundsforhold har meget vanskeligt ved at klare sig.

Til § 60.

Reglen om skilsmisse på grund af udsættelse for smitte med kønssygdom svarer til den danske, og selvom den næppe har stor praktisk betydning som selvstændig skilsmissegrund ved siden af § 59, kan den have en vis pædagogisk betydning som led i bekæmpelsen af kønssygdommene.

Til § 62.

Under hensyn til, at man ved forslag til kriminallov for Grønland søger gennemført forholdsregler mod kriminelle, der afviger betydeligt fra dansk ret, har det været nødvendigt at optage en selvstændig bestemmelse om adgang til skilsmisse som følge af,

at ens ægtefælle er dømt for forbrydelse ved grønlandsk domstol. Således som kriminallovsforslagets system er, kan man ikke uden videre slå fast, at idømmelsen af en bestemt foranstaltning af en vis varighed giver adgang til skilsmisse for den dømtes ægtefælle. Synspunktet må her være, om enten lovovertrædelsens beskaffenhed eller foranstaltningens art bevirker, at ægteskabets fortsættelse ikke bør forlanges af den skyldiges ægtefælle. Man er herved opmærksom på, at den grønlandske befolknings syn på lovovertrædere letter den skyldiges ægtefælle i forholdet til omverdenen, der ikke vil betragte ham som deklasseret. Samtidig vil en idømt foranstaltning for det store flertal af lovovertrædelser gøre væsentlig mindre indgreb i familiens daglige tilværelse, end tilfældet vil være for tilsvarende lovovertrædelser i Danmark. Disse betragtninger bør dommeren gøre sig under sine overvejelser om, hvorvidt man kan fordre ægteskabet fortsat. Det er meningen, at den danske regel, der er bevaret i forslaget, skal være vejledende for afgørelser efter den grønlandske regel; således kan man navnlig tænke sig, at en foranstaltning, der medfører eller kan medføre en flerårig opløsning af det ægteskabelige samliv, bør give adgang til skilsmisse.

Da de grønlandske domstole efter forslag til kriminallov for Grønland ikke vil komme til at anvende den danske straffelov, vil reglen om dansk straf antagelig få ringe praktisk betydning, men den bør medtages på samme måde som udenlandsk dom er medtaget i den tilsvarende bestemmelse i den danske ægteskabslov.

Til § 63.

Under manglen på egnede anstalter for sindssyge vil den syge i alvorligere tilfælde ved en anstaltsanbringelse i Danmark kunne blive totalt afsønderet fra ægtefællen gennem længere tid, og denne fuldstændige udelukkelse fra kontakt med den syge samt de tidligere nævnte betragtninger om vanskeligheden ved at leve som enlig i Grønland kunne tale for en forkortelse af den danske 3-års frist, men under hensyn til, at selve reglens indførelse for grønlænderne betyder en lettelse i forhold til gældende ret, har man ikke villet foretage en afvigelse på dette punkt.

Til § 65.

Reglen adskiller sig fra dansk ret ved at stille krav om, at parterne for at kunne opnå bevilling til ægteskabs opløsning skal være enige ikke blot om at ønske bevilling, men om alle vilkår, herunder også om boets deling. Det drejer sig dog mere om

en formel end en reel afvigelse fra dansk ret, idet bevillingsmyndigheden i Danmark, såfremt der foreligger en dybtgående uenighed om vilkårene, antagelig normalt vil benytte den mulighed, der efter loven består for at henskyde sagen til domstolene.

Paragraffen får en udvidet anvendelse i Grønland som følge af forslagets bestemmelse i §§ 52 og 54, hvorefter domsvejen er den principale også i disse tilfælde. Ikke mindst af hensyn til den danske befolkningsgruppe, som skal falde ind under loven, har man anset det for nødvendigt at give adgang til at vælge den mere diskrete fremgangsmåde, som bevillingsvejen anviser, og således som reglen er formuleret, kan parternes erklæring, hvorefter de ønsker bevilling, gå ud på, at de er enige enten om, at bevillingsmyndigheden fastsætter vilkårene for separation eller skilsmisse, eller om enkelthederne i ordningen. Det må dog også stå parterne frit for at vælge bevillingsvejen med det forbehold, at skifte mellem dem udskydes til rettens senere afgørelse.

Ligesom efter den danske regel kan landshøvdinden, såfremt grundlaget forekommer ham uklart, henskyde sagen til domstolene.

Til § 66.

Da opløsning af et ægteskab i levende live hidtil ikke er forekommet i Grønland, er der ingen praksis med hensyn til deling mellem ægtefæller i levende live. Dette forhold gør det vanskeligt at danne sig en opfattelse af, hvordan den grønlandske befolkningsgruppe opfatter formueforholdet mellem ægtefællerne. Praksis med hensyn til dødsboskifterne viser imidlertid en opfattelse, der afviger en del fra den i Danmark herskende retstilstand, navnlig der ved at man er utilbøjelig til at anlægge rent matematiske delingsprincipper.

Da spørgsmålet om formueforholdet mellem ægtefællerne ikke er taget op til samtidig løsning, har man ved udformningen af reglen i § 66 søgt at undgå på afgørende måde at foregribe en senere regulering af formueforholdet mellem ægtefællerne og samtidig søgt at undgå så afgørende en ændring i forhold til den danske regel, at principperne for deling mellem danske ægtefæller ikke skulle kunne tillempes i konkrete tilfælde.

I stk. 1 opstilles som et hovedprincip, at delingen skal ske ved dommen eller bevillingen. Man har ment, at det måtte tages i betragtning, at grønlandske skilsmisseboer ofte vil være af en sådan beskaffenhed, at en lighedeling ikke kan finde sted, men at en eventuel forfordeling ved skiftet må kompenseres ved fastsættelsen af underholdsbidraget. Hvis ægtefællerne praktisk set ikke har andre aktiver end

F. t. l. for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning.

den motorbåd, manden benytter til fiskeri, vil det således være rimeligt at tillægge ham den mod, at han svarer et lidt større underholdsbidrag. Skal forhold af denne beskaffenhed ordnes på tilfredsstillende måde, er det upraktisk, at skiftet af boet og fastsættelsen af bidraget foretages af to forskellige myndigheder og på forskelligt tidspunkt. De primitive økonomiske forhold og den gennemsnitlige fattigdom gør det nødvendigt, at disse afgørelser som hovedregel kædes sammen og henlægges til een myndighed, der som ovenfor anført i almindelighed vil være kredsretten med dens kendskab til personlige og stedlige forhold. Men hvis hele sagens afgørelse skulle ønskes truffet af landshøvdingen, kan der ikke være betænkelighed ved at give adgang hertil. Bevillingsmyndighedens adgang til deling går efter den foreslåede formulering af § 65 ikke udover, hvad der i Danmark vil kunne henlægges til overøvrigheden, idet den virksomhed, der vil blive tale om i tilfælde, hvor ægtefællerne ikke på forhånd har delt boet, svarer til en voldgiftsmands. Forekommer skiftet for byrdefuldt, kan det efter § 66, stk. 1, henskydes til rettens senere afgørelse.

Den i stk. 2 optagne skævdølingsregel er en udvidelse i forhold til dansk ret, idet den kan bringes til anvendelse i alle separations- og skilsmissetilfælde, men bag den ligger som udgangspunkt en ligestilling. For danske boer gælder ved siden af § 66 de almindelige regler i loven om ægteskabets retsvirkninger og skifteloven, og man kan gå ud fra, at § 66, stk. 2, ikke vil finde praktisk anvendelse på mange danske boer. Hvor det drejer sig om mere velhavende grønlandske boer, hvis værdi og beskaffenhed ikke gør anvendelse af § 66, stk. 2, rimelig, vil delingen antagelig ske med tillem্পning af danske regler på samme måde, som man hidtil i mere velhavende grønlandske dødsboer har tillem্পet dansk rets regler.

Til § 68.

Efter den foreslåede formulering, hvorefter ordet „overøvrighedens“ udgår, kan bestemmelse om underholdspligt og bidragets størrelse udskydes til senere afgørelse af enten overøvrigheden eller retten. Herved tilsigtes navnlig, at retten i de tilfælde, hvor skifte udskydes til rettens senere afgørelse, vil kunne afgøre de to spørgsmål i forbindelse med hinanden.

Til § 69 a.

Reglen svarer til myndighedslovens § 24, stk. 2, og er optaget i forslaget under hensyn til, at der endnu ikke er udarbejdet regler svarende til myndighedslovens for Grønland.

18 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

Til § 70.

Reglen er ændret på samme måde som § 68.

Til §§ 71 og 72.

Man har sammenarbejdet den danske ægteskabslovs § 71 og § 72, stk. 2, således at udkastets § 71 nu indeholder regler om senere ændringer af bidrag både til ægtefælle og børn, idet man finder, at der på lignende måde som ved børnebidrag som hovedregel bør være adgang til at ændre både en aftale om underholdspligt overfor en ægtefælle og en ved dom eller bevilling truffen afgørelse derom, når forholdene senere væsentlig har forandret sig, og omstændighederne iøvrigt taler derfor. Forholdene i Grønland med den økonomiske udvikling, der kan forventes, bevirker, at det grønlandske prisniveau ligger så ustabil, at en ændring af en en gang truffen aftale om bidrag kan være yderst magtpåliggende for parterne. Det kan ikke forventes, at disse vanskeligt overskuelige forhold vil blive taget i betragtning af grønlandske ægtefæller ved aftalers indgåelse.

Da betingelserne for at ændre en aftale om underholdspligt overfor børn ikke afviger på afgørende måde fra betingelserne for at ændre en derom truffen afgørelse, har man valgt at sammenfatte reglerne herom i een paragraf.

Paragraffens sidste pkt. indeholder den afvigelse fra dansk ret, at begæring om ændring skal fremsættes overfor overøvrigheden, hvis den oprindelige afgørelse er truffet af denne myndighed. Denne regel hænger sammen med hovedprincippet om, at afgørelse om bidrag og bestemmelse om boets deling så vidt muligt skal træffes under eet og af samme myndighed. Under disse omstændigheder er det ønskeligt, at det bliver den myndighed, der har truffet den oprindelige afgørelse under hensyn til de samlede omstændigheder, der kommer til at tage stilling til, om ændrede forhold gør en ændring af bidraget naturlig.

Reglen i forslaget § 72 svarer uændret til den danske ægteskabslovs § 72, stk. 1, om omstødelse af aftaler om fordeling af formuen, om godtgørelse eller om underholdspligt overfor ægtefællen eller børnene på grund af omstændigheder, som forelå allerede ved aftalens indgåelse.

Til § 73.

I lov om rettens pleje i Grønland kap. 7 § 2 er der hjemlet adgang til inddrivelse på grundlag af selve bidragsresolutionen. Inddrivelsen kan ske ved almindeligt udlæg eller ved løntilbageholdelse.

Kapitel VII.

Forskellige bestemmelser.

Til § 76.

Reglen svarer med redaktionelle ændringer til den danske regel.

Stk. 3 er formuleret således, at landshøvdingen kan give en speciel bemyndigelse i en konkret sag. Det kan således tænkes at være praktisk at bemyndige præsten til at vilkårsforhandle i et tilfælde, hvor bevilling søges af parter, der ikke let kan komme til at møde for landshøvdingen, og hvor præsten alligevel skal mægle mellem parterne.

Man har ikke ment at kunne sætte en fast afstandsregel i stk. 4, da efter omstændighederne selv kortere distancer vil være overordentlig besværlige eller umulige at tilbagelægge.

I stk. 5 har man ophævet bødeminimum, da man hidtil i grønlandsk praksis har kunnet idømme væsentlig ringere beløb i bøde, ligesom man heller ikke iøvrigt kender bødeminima.

Bestemmelse om, hvilken kasse en eventuel bøde skal tilfalde, har man ikke ment at kunne optage, da der endnu ikke er truffet beslutning om, hvorledes bøder efter særlovgivningen skal fordeles på de offentlige kasser.

§ 76, stk. 6, der foreslås optaget uændret, vil virke, at den hidtil fulgte praksis, hvorefter man for danske har foretaget mægling og vilkårsforhandling i Grønland for en derboende ægtefælle og i Danmark for en herboende, kan fortsættes.

Til § 77.

Udfra samme hensyn til sagernes hurtige fremme, som er anført ved §§ 52 og 54, foreslås det at lægge beføjelsen til at meddele tilhold om ikke at forrykke boets stilling samt tilladelse til ophævelse af samliv og foranstaltning af underholdsbidrag til kredsdommeren i stedet for til overøvrigheden.

Til § 77 a.

Paragraffen omfatter regler svarende til § 24 i lov om myndighed og værgemål og §§ 6 og 7 i lov om ægteskabets retsvirkninger, og tilsigter at give en udtømmende regulering af den faktiske samlivsophævelse.

Til § 81.

Reglen harmonerer med retstilstanden i Grønland, hvor man i regulativ om plejebørn i Grønland har regler, der i store træk svarer til den danske adoptionsordning.

Man har ikke i Grønland anset plejeforhold for ægteskabshindrende.

Til § 82.

Reglen svarer til den danske med en redaktionel ændring.

Til §§ 83—86.

Medens forslaget § 1 foreslår indført den danske ægteskabslovs §§ 1—82 med de ovenfor angivne ændringer og tilføjelser, indeholder §§ 2—5 visse tillægs- og overgangsbestemmelser.

§ 2 foreslår indført en ny § 83, hvorved der gives mulighed for at tage hensyn til de trafikale vanskeligheder, der visse steder i Grønland undertiden vil kunne afspærre beboede steder fra kontakt med myndigheds personer, der kan modtage meddelelse om sagsanlæg.

Statsministeriet har overvejet, om man generelt skulle ændre den i §§ 43, 44, 50, 58, 59, 60, 61 og 62 nævnte frist til 10 måneder i overensstemmelse med den i kap. 3 i lov om rettens pleje i Grønland fastsatte 10-måneders frist i udeblivelsestilfælde. Under hensyntagen til, at afvigelsen fra dansk ret skal begrundes med forhold, der kun vedrører en meget lille del af den grønlandske befolkning, nærmere betegnet praktisk taget kun beboerne i Upernavik norddistrikt, finder man det rimeligt som hovedregel at bevare den danske 6-måneders frist, men tillade udvidelser af denne frist, hvor stedlige forhold i den enkelte sag gør det nødvendigt.

Den i § 67 nævnte frist af 6 måneder for sagsanlæg om godtgørelse er ikke medtaget i nærværende paragraf, da man ikke anser en fristforlængelse for påkrævet i disse tilfælde, hvor den part, der ønsker kravet gennemført, i hvert fald vil være i stand til at fremsætte dette på det tidspunkt, hvor bevillingen meddeles.

Den danske ægteskabslovs § 83 om straf for den, som uberettiget røber, hvad han ved udøvelsen af sit hverv efter loven er kommet til kundskab om vedrørende private forhold, er udeladt af forslaget, da forholdet er kriminaliseret ved forslag til kriminallov for Grønland § 26.

§ 84 svarer til den danske ægteskabslovs § 90.

§ 85 svarer til den i lov om rettens pleje i Grønland kap. 7 § 15 optagne bestemmelse om lovens gyldighedsområde.

§ 86 svarer til den i lov om rettens pleje i Grønland kap. 7 § 14 optagne ikrafttrædelsesbestemmelse.

Som nævnt i indledningen må man regne med, at konflikter mellem dansk og grønlandsk ret vil opstå hyppigere for fremtiden på de områder, hvor der er skabt retsenhed for danske og grønlændere,

og hvor danske derfor er undergivet forskellige regler, eftersom de opholder sig i Grønland eller i Danmark.

Nærværende lovforslag afviger på en række punkter fra dansk ret, og spørgsmålet om dets anvendelsesområde i forhold til dansk ret kan derfor blive praktisk.

Forsåvidt angår ægteskabsbetingelserne er der ved forslaget sket afvigelser fra dansk ret ved §§ 6 og 11. Det antages i dansk international privatret, at betingelserne må være tilstede efter det lands lov, hvor ægteskabet indgås.

For ægteskaber, der stiftes i Grønland, må således betingelserne i forslagets §§ 6 og 11 være opfyldt.

Ægteskabsformen afviger ikke på afgørende måde fra den i Danmark gældende. Forslaget må her gælde for alle ægteskaber, der indgås i Grønland.

Betingelserne for omstødelse er de samme som efter dansk ret og giver derfor ikke anledning til problemer.

Det samme gælder betingelserne for skilsmisse og separation. Det eneste spørgsmål, der rejser sig, er, om en ægtefælle vil kunne få skilsmisse i Danmark

under henvisning til, at den anden part er dømt i Grønland for en forbrydelse. Dette må bero på en fortolkning af den danske ægteskabslovs § 62.

Forsåvidt angår afgørelsesmåden må forslaget finde anvendelse på alle separationer og skilsmisser, der søges i Grønland.

Virkningerne af separation og skilsmisse adskiller sig navnlig fra dansk ret ved den vide adgang til skævdeling i udkastets § 66.

Om denne regel eller den danske ægteskabslovs § 66 skal finde anvendelse, bør formentlig ikke være afhængig af, om ægteskabssagen anlægges i Grønland eller Danmark. Mere rimeligt vil det være at se på ægtefællernes sidste fælles bopæl, således som den nordiske ægteskabskonvention foreskriver. Søger f. eks. en grønlandsk kvinde skilsmisse fra sin mand på grund af dennes utroskab, medens han opholder sig til uddannelse i Danmark, bør den danske domstol anvende den grønlandske lovs § 66. Hvis derimod en i Danmark gift og bosat grønlandsk kvinde som følge af ægtefællens utroskab ophæver samlivet, rejser hjem til familie i Grønland og derefter søger skilsmisse, bør dansk rets delingsregler anvendes.

Bilag 1.

Lov for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning.

Kapitel I.

Om forlovelse.

§ 1.

Hæves en forlovelse under sådanne forhold, at skylden for ophævelsen må antages væsentlig at påhvile den ene part, er denne pligtig at yde sin forlovede erstatning for tab, der er lidt ved de forholdsregler, som med føje er truffet med det forestående ægteskab for øje.

§ 2.

Besvangrer en mand sin forlovede, og hæves forlovelsen derefter under sådanne forhold, at han må antages væsentlig at bære skylden for ophævelsen, skal han betale hende en passende erstatning for den derved forvoldte forstyrrelse i hendes stilling og forhold.

§ 3.

Den, som ifølge §§ 7 og 8 skal have samtykke til at indgå ægteskab, skal ikke være erstatningspligtig i henhold til § 1, når han ikke har haft sådant samtykke til forlovelsen.

Ikke heller kan der pålægges en mand erstatning efter § 2, medmindre han ved besvangrelsen var fyldt 21 år.

§ 4.

Sag i henhold til §§ 1 og 2 må være rejst inden 1 år efter forlovelsens ophævelse.

§ 5.

Tilsagn om en formueydelse som erstatning for senere ophævelse af en forlovelse er uforbindende.

Kapitel II.

Om betingelserne for ægteskab.

§ 6.

Mand under 21 år eller kvinde under 18 år må ikke indgå ægteskab, dog at undtagelse

herfra kan meddeles af landshøvdingen. Er manden fyldt 20 år eller kvinden fyldt 17 år, kan undtagelse meddeles af præsten.

§ 7.

Den, som er under 21 år og ikke tidligere har været gift, må ikke indgå ægteskab uden forældrenes samtykke.

Er den ene af forældrene død eller sindssyg eller åndssvag, eller er han uden del i forældremyndigheden, eller ville hans erklæring ikke kunne indhentes uden særlig vanskelighed eller forhaling, skal den andens samtykke være tilstrækkeligt. Gælder det anførte begge forældrene, kræves samtykke til ægteskabet fra værge eller kurator.

§ 8.

Den, som er gjort umyndig, må ikke indgå ægteskab uden værgens samtykke.

§ 9.

Nægtes samtykke i de tilfælde, som nævnes i §§ 7 og 8, kan overøvrigheden på begæring give tilladelse til ægteskabet, hvis der ikke er skellig grund til nægtelsen.

§ 10.

Den, som er sindssyg, åndssvag, psykopat i højere grad eller kronisk alkoholist, må ikke indgå ægteskab uden dertil af landshøvdingen meddelt tilladelse. Det samme gælder epileptikere med jævnlige anfald eller med udtalte psykiske forandringer.

Tilladelsen kan betinges af, at den pågældende lader sig underkaste sterilisation.

§ 11.

Den, som lider af kønssygdom, der endnu frembyder fare for smitte, må ikke indgå ægteskab.

§ 12.

Ægteskab må ikke indgås mellem slægtninge i ret op- og nedstigende linie eller mellem søskende.

§ 13.

Ægteskab må ikke indgås mellem personer, af hvilke den ene har været gift med den andens slægtning i ret op- eller nedstigende linie, dog at undtagelse herfra kan gøres ved kongelig bevilling, når det tidligere ægteskab er opløst ved døden, og når ganske særlige grunde taler for bevillingens meddelelse. Er der fællesbørn i det tidligere ægteskab, kan bevillingen kun meddeles, såfremt hensynet til disse børn ikke taler derimod.

§ 14.

Ingen må indgå nyt ægteskab, så længe det tidligere ægteskab består.

§ 15.

Den, hvis ægteskab er opløst ved dom, må ikke indgå nyt ægteskab forinden udløbet af ankefristen, medmindre såvel den tidligere ægtefælle som påtalemyndigheden giver afkald på anke.

§ 16.

Den kvinde, som har været gift, må ikke indgå nyt ægteskab inden 10 måneder fra det tidligere ægteskabs ophør, medmindre hun ikke er frugtsommelig fra tiden før ægteskabets ophør, eller der er forløbet 10 måneder, efter at samlivet med manden ophørte.

§ 18.

Når personer, af hvilke den ene tilhører et trossamfund, hvortil den anden ikke hører, agter at indgå ægteskab, skal de træffe bestemmelse om, i hvilken tro børnene af ægteskabet skal opdrages, hvilket skal være enten folkekirkens eller en af parternes tro.

Kapitel III.

Om lysning.

§ 20.

Forinden ægteskab indgås, skal der foregå en offentlig lysning.

Lysning skal af begge brudefolkene begæres hos vedkommende præst eller kateket på det sted i Grønland, hvor bruden bor.

Har bruden ikke bopæl i Grønland, begæres lysningen på det sted, hvor brudgommen bor, eller, hvis heller ikke han bor i Grønland, på det sted, hvor en af parterne opholder sig.

§ 21.

Før lysning sker, skal det godtgøres, at de i kapitel II nævnte betingelser er opfyldt.

§ 22.

Den myndighed, hos hvem lysning i henhold til § 20 begæres, prøver, om betingelserne for ægteskabets indgåelse er tilstede.

De nærmere regler om prøvelsen fastsættes af statsministeren.

Findes betingelserne for at indgå ægteskab at være tilstede, iværksættes lysning snarest muligt. Spørgsmålet om, hvorvidt betingelserne er tilstede, kan forelægges for provsten. I tvivlstilfælde træffes den endelige afgørelse af landshøvdingen.

§ 23.

Lysningen, der skal indeholde parternes fulde navn, stilling, bopæl og fødested, foretages på det sted i Grønland, som er fastsat i § 20, og sker ved offentlig kundgørelse. Lysningen foretages kun een gang, og vielsen må ikke finde sted, forinden der er hengået 14 dage fra lysningen (lysningsfristen). Nærmere regler om formen for lysning fastsættes af statsministeren.

Hvis nogen af brudefolkene har bopæl udenfor Grønland, skal kundgørelse om ægteskab tillige ske dér i de tilfælde og efter de regler, som statsministeren bestemmer.

§ 24.

Anmeldelse af hindringer for et ægteskabs indgåelse sker for den myndighed, der har undersøgt, om ægteskabets betingelser foreligger, hvilken myndighed afgør, om der foreligger en ægteskabshindring, dog med forbehold af parternes ret til at få spørgsmålet afgjort ved domstolene.

§ 25.

Når lysningsfristen er udløbet, uden at der har vist sig at foreligge nogen hindring for ægteskabets indgåelse, meddeler den myndighed, der har forestået lysningens iværksættelse, på begæring parterne attest om, at behørig lysning har fundet sted, og at der ikke foreligger nogen ægteskabshindring.

§ 26.

Fritagelse for lysning eller tilladelse til afkortning af lysningsfristen kan meddeles af præsten, når særlige grunde taler derfor.

Ligeledes kan lysning undlades, når der på grund af en af parternes sygdom er alvorlig fare ved at opsætte vielsen, hvilket så vidt muligt skal godtgøres ved lægeattest.

Kapitel IV.

Om vielse.

§ 28.

Ægteskab stiftes enten ved kirkelig eller ved borgerlig vielse.

§ 30.

Kirkelig vielse foretages af folkekirkens præster. En præst i folkekirken er kun pligtig at foretage en vielse, såfremt en af brudefolkene hører til folkekirken. Præsten kan dog nægte at vie en fraskilt. Mener han iøvrigt af religiøse grunde ikke at kunne eller burde foretage en vielse, skal han forelægge biskoppen sagen; denne afgør da efter en undersøgelse af samtlige sagens omstændigheder, om den pågældende præst bør fritages for at foretage vielsen.

§ 31.

Adgang til at blive borgerligt viet står åben for alle, uanset om betingelserne for kirkelig vielse er tilstede eller ikke.

§ 32.

Borgerlig vielse foretages af landshøvdingen eller den, han dertil bemyndiger.

§ 33.

Hvis ikke fritagelse for lysning er hjemlet ved § 26, må vielse ikke foretages, før end lovlig lysning har fundet sted. Herom må attest efter § 25 forelægges, medmindre den myndighed, for hvem ægteskabet indgås, selv har forestået lysningens iværksættelse. Til trods for stedfunden lysning må vielse ikke foretages, såfremt det er nævnte myndighed bekendt, at ægteskabsbetingelserne ikke er tilstede.

Er der hengået mere end 3 måneder efter lysningsfristens udløb, kan vielse ikke mere foretages på grundlag af den stedfundne lysning.

§ 34.

Indgås ægteskab uden forudgående lysning, skal den myndighed, for hvem ægteskabet indgås, påse, at ægteskabsbetingelserne er prøvet.

§ 35.

På den for vielsen bestemte dag og tid, der så vidt muligt skal vælges efter brudefolkens ønske, møder disse ved kirkelig vielse i kirken eller på det til kirkelige handlinger indviede sted, og ved borgerlig vielse på det herfor fastsatte sted.

Afvigelse fra det i stk. 1 nævnte sted kan ske efter aftale med den, der skal forrette vielsen.

§ 36.

Vielsen skal foregå i mindst to vidners overværelse.

Brudefolkene skal ved samtidigt møde på spørgsmål af præsten eller den borgerlige myndighed erklære at ville ægte hinanden og derpå af ham forkyndes at være ægtefolk.

De nærmere regler om fremgangsmåden ved vielse i folkekirken og ved borgerlig vielse gives af statsministeren.

§ 37.

Umiddelbart efter vielsen indføres den ved kirkelig vielse i kirkebogen og ved borgerlig vielse i en dertil indrettet protokol (ægteskabsbogen).

Nærmere regler herom gives af statsministeren.

§ 38.

En stedfunden vielse har kun retsvirkning, hvis den er sket for en af de i §§ 30 og 32 nævnte myndigheder, og de i § 36, stk. 2, foreskrevne regler er iagttaget. Derimod er det uden betydning for vielsens gyldighed, at reglerne om lysning eller ægteskabs indgåelse iøvrigt er tilsidesat, eller at vedkommende myndighed i det foreliggende tilfælde har overskredet grænserne for sin beføjelse.

§ 40.

Ægtefællerne har adgang til at få et ved borgerlig vielse indgået ægteskab kirkelig velsignet efter aftale med en præst i folkekirken. Nærmere regler herom fastsættes af statsministeren.

Kapitel V.

Om ægteskabs omstødelse.

§ 42.

Er ægteskabet indgået i strid med reglerne i §§ 12 eller 14, bliver det at omstøde ved dom.

I tilfælde af tvegifte kan det dog ikke om-

stødes, når det tidligere ægteskab er ophørt, inden sag er anlagt.

Sag til omstødelse skal anlægges af det offentlige, men kan også anlægges af en af ægtefællerne eller i tilfælde af tvegifte tillige af ægtefællen i det tidligere ægteskab.

Omstødelssag kan anlægges af det offentlige, når et ægteskab er indgået i strid med reglerne i §§ 10 eller 13, og det ikke skønnes forsvarligt at lade det blive bestående.

§ 43.

En ægtefælle, som ved ægteskabets indgåelse var sindssyg eller i højere grad åndssvag uden at have fået tilladelse til ægteskabet efter § 10, kan påstå sit ægteskab omstødt ved dom. Er der hengået 6 måneder, efter at sindssygdommen er blevet helbredet, kan sag ikke anlægges.

Såfremt nogen, der er sindssyg, åndssvag, psykopat i højere grad, kronisk alkoholist eller epileptiker med jævnlige anfald eller med udtalte psykiske forandringer, har indgået ægteskab uden at have fået tilladelse dertil efter § 10, kan den anden ægtefælle, hvis han ved ægteskabets indgåelse ikke havde kundskab om lidelsen, påstå ægteskabet omstødt, medmindre der er forløbet 6 måneder, efter at han har fået sådan kundskab, eller lidelsen senere er helbredet. Sagen må i hvert fald anlægges senest 3 år efter ægteskabets indgåelse.

§ 44.

Et ægteskab bliver endvidere at omstøde efter påstand af den ene ægtefælle:

1. når han ved ægteskabets indgåelse befandt sig i forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand, som udelukker evnen til at handle fornuftsmæssigt;
2. når han af en fejltagelse har ladet sig vie til en anden end sin forlovede eller uden at ville indgå ægteskab;
3. når uden hans vidende den anden ægtefælle ved ægteskabets indgåelse led af kønssygdom, som endnu frembød smittefare, epilepsi af den i § 10 nævnte karakter eller spedalskhed eller af en uheldelig legemlig mangel, der gør uskikket til ægteskab;
4. når han er blevet forledet til at indgå ægteskabet derved, at han af den anden ægtefælle gennem falske oplysninger eller svigagtig fortællelse af sandheden er vild-

ledet om, hvem den anden er, eller angående sådanne omstændigheder ved hans tidligere liv, som med fuld føje måtte have afholdt sagsøgeren fra at indgå ægteskabet, og som endnu må tillægges en sådan betydning for forholdet mellem ægtefællerne, at ægteskabet ikke billigtvis kan fordres opretholdt;

5. når han er blevet tvunget til at indgå ægteskabet.

Sag om ægteskabs omstødelse kan ikke anlægges, når der er forløbet 6 måneder, efter at den under nr. 1 omtalte sindstilstand er ophørt, eller efter at den påtaleberettigede ægtefælle i de under nr. 2—4 nævnte tilfælde er blevet bekendt med omstødelssaggrunden, eller efter at den under nr. 5 nævnte tvang er ophørt. Sag må i hvert fald være anlagt senest 3 år efter ægteskabets indgåelse. Sag om omstødelse kan ikke heller anlægges a) på grund af kønssygdom, når ægtefællen ikke er blevet smittet, og sygdommen ikke mere frembyder smittefare, eller b) på grund af anden sygdom, når den er helbredet.

§ 45.

Med hensyn til retsvirkningerne af ægteskabs omstødelse finder reglerne om skilsmisse tilsvarende anvendelse, medmindre andet nedenfor er bestemt.

§ 46.

Ved skifte i anledning af ægteskabs omstødelse udtager hver ægtefælle forlods så meget af boet, som svarer til, hvad han har indbragt ved ægteskabets indgåelse eller gennem senere erhvervelse ved arv eller gave. Om fornødent kan der ske en forholds- mæssig afkortning. Det, som den ene ægtefælle har skænket den anden, kan fordres tilbage.

§ 47.

Omstødes et ægteskab ifølge § 42, og var den ene ægtefælle ved ægteskabets indgåelse i god tro, den anden derimod ikke, har den førstnævnte krav på en godtgørelse, der fastsættes efter billighed under hensyn til begges økonomiske kår og de øvrige omstændigheder.

Samme ret tilkommer en ægtefælle, som opnår sit ægteskabs omstødelse ifølge § 43, stk. 1, eller § 44, hvis den omstændighed, hvorpå omstødelsen grundes, var den anden ægtefælle bekendt.

Kravet på godtgørelse, der kan tilkendes som en periodisk ydelse, skal fremsættes under omstødelssagen. Det kan inddrives på samme måde som underholdsbidrag.

§ 48.

For tiden efter ægteskabets omstødelse påhviler det ikke nogen af ægtefællerne at bidrage til den anden ægtefælles underhold.

§ 49.

Omstødes et ægteskab, der er indgået til trods for en omstødelssgrund, som var hustruen bekendt ved ægteskabets indgåelse, bliver det på mandens forlangende i dommen at udtale, at hun ikke længere må bære hans navn.

§ 50.

Dør en af parterne i et ægteskab, som kunne omstødes efter § 42, inden omstødelse er sket, kan den efterlevende ægtefælle eller enhver af arvingerne kræve reglerne i § 46 bragt til anvendelse, ligesom ægtefællen kan kræve godtgørelse efter reglen i § 47.

Den i nærværende paragrafs stk. 1 hjemlede ret tilkommer den påtaleberettigede efter §§ 43 eller 44, når den anden ægtefælle dør, inden omstødelse er sket, og inden påtaleretten er tabt.

Dør den ifølge §§ 43 eller 44 påtaleberettigede ægtefælle, efter at sagen er anlagt, eller var han i de i § 43, stk. 1, eller § 44, nr. 1, nævnte tilfælde indtil sin død i sådan tilstand som dér nævnt, kan også enhver af hans arvinger kræve reglerne i § 46 bragt til anvendelse.

Krav efter stk. 1, stk. 2 og stk. 3 må fremsættes inden 6 måneder efter dødsfaldet.

Dør en tvegift ægtefælle, inden ægteskabet er omstødt, skal den ret mod tredie-mand til erstatning, pension eller andet økonomisk gode, som ved dødsfald tilfalder en efterlevende ægtefælle, tilkomme ægtefællen i det første ægteskab, såfremt andet ikke fremgår af omstændighederne.

§ 51.

Såfremt reglerne i § 50, stk. 1 eller stk. 2, på ægtefællens begæring bringes til anvendelse, bortfalder dennes lovbestemte arveret efter den anden ægtefælle.

Kapitel VI.

Om separation og skilsmisse.

§ 52.

Når ægtefæller, som på grund af dyb og varig uoverensstemmelse finder ikke at kunne fortsætte samlivet, er enige om at ønske separation og om ordningen af de i §§ 68, 69 a og 70 omhandlede forhold, bliver der at give dom til separation.

§ 53.

Efter påstand af den ene ægtefælle bliver der at give dom til separation, når den anden ægtefælle gør sig skyldig i grov forsømmelse af sin underholdspligt mod ægtefællen eller børnene eller iøvrigt i grov krænkelse af sine pligter imod dem eller er henfalden til misbrug af beruselsesmidler eller fører et lastefuldt liv, medmindre sagsøgeren selv ved sin optræden eller sit forhold overfor den anden ægtefælle har givet anledning til dennes forsømmelse eller forseelse.

Må ellers på grund af dyb uoverensstemmelse forholdet mellem ægtefællerne anses for ødelagt, kan enhver af dem få dom til separation, medmindre uoverensstemmelsen hovedsagelig skyldes sagsøgerens forhold overfor den anden ægtefælle.

§ 54.

Har ægtefæller levet separerede i 1 år og 6 måneder, uden at samlivet senere er genoptaget, bliver ægteskabet at opløse ved dom, når ægtefællerne er enige om skilsmissen og om ordningen af de i §§ 69, 69 a og 70 omhandlede forhold. Har de levet separerede i 2 år og 6 måneder, kan enhver af ægtefællerne kræve skilsmisse.

§ 55.

Har på grund af uoverensstemmelse mellem ægtefæller deres samliv uden stedfun-den separation været hævet i mindst 4 år, uden at det senere er genoptaget, kan enhver af ægtefællerne påstå ægteskabet opløst ved dom; dog bør opløsningen af ægteskabet i almindelighed ikke ske, såfremt sagsøgeren ved sin egen livsførelse hovedsagelig er skyld i samlivets ophævelse, og den anden ægtefælle modsætter sig opløsningen.

§ 56.

Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden ægtefælle i 2 år mod sagsøgerens vilje og uden fyldestgørende grund har unddraget sig samlivet, og dette ikke senere er genoptaget.

§ 57.

Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden ægtefælle er forsvundet, og 3 år er hengået fra den sidste efterretning om, at han var i live.

§ 58.

Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden ægtefælle har indgået nyt ægteskab i strid med reglen i § 14.

Sagen må anlægges inden 6 måneder efter, at ægtefællen er blevet vidende om det nye ægteskabs indgåelse.

§ 59.

Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden ægtefælle har gjort sig skyldig i ægteskabsbrud eller andet usædeligt forhold, der kan sidestilles dermed, medmindre ægtefællen frivilligt har medvirket til handlingen, har samtykket i den eller på anden måde må anses for at have frafaldet sin ret.

Sagen må anlægges inden 6 måneder efter, at ægtefællen er blevet vidende om handlingen, og senest inden 2 år efter, at den er begået.

§ 59 a.

Dom til skilsmisse efter § 59 bevirker ikke endelig opløsning af ægteskabet, medmindre sagsøgeren mindst 3 måneder og ikke over 10 måneder efter, at dommen er blevet upåankelig, overfor retten fremsætter begæring derom.

Det skal af dommen fremgå, at ægteskabets opløsning ikke er endelig, og udskrift må ikke meddeles uden påtegning herom.

Hvis begæring om skilsmisssens endelighed fremsættes, tilføres der retsbogen bemærkninger herom, og dette påføres senere domsudskrifter.

Foranstående regler finder tilsvarende anvendelse på bevilling til skilsmisse i medfør af § 59, jfr. § 65.

§ 60.

Et ægteskab bliver efter påstand af den

19 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden ægtefælle med kundskab eller formodning om at lide af kønssygdom, som endnu frembyder smittefare, ved samleje har udsat ægtefællen for smitte, medmindre ægtefællen med kundskab om smittefare frivillig lod sig udsætte for den.

Sagen må anlægges inden 6 måneder efter, at ægtefællen er blevet vidende om, at han er blevet udsat for smitte, og kan, hvis ægtefællen ikke er blevet smittet, ikke anlægges, når sygdommen ikke mere frembyder smittefare.

§ 61.

Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden har stræbt sagsøgeren efter livet eller har gjort sig skyldig i mishandling af denne.

Sagen må anlægges inden 6 måneder efter, at ægtefællen er blevet vidende om handlingen, og senest inden 3 år efter at den er begået.

§ 62.

Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden ægtefælle er idømt straf af fængsel i 2 år eller derover eller dømt til indsættelse i arbejdsdhus eller sikkerhedsforvaring, medmindre ægtefællen frivilligt har medvirket til den straffbare handling eller har samtykket i den. Er ægtefællen dømt ved grønlandsk domstol, kan ægteskabet opløses ved dom, såfremt retten under hensyn til forbrydelsen og den idømte foranstaltningens beskaffenhed skønner, at fortsættelse af ægteskabet ikke bør fordres. Hvis straffedom er afsagt af udenlandsk domstol, kan retten under hensyn til beskaffenheden af den begåede forbrydelse og de øvrige foreliggende omstændigheder tillægge denne dom samme retsvirkning som en dansk dom.

Sagen må anlægges inden 6 måneder efter, at ægtefællen er blevet vidende om domfældelsen, og senest inden 3 år efter dommens afsigelse.

§ 63.

Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden ægtefælle lider af sådan sindssygdom, at fortsættelsen af ægteskabet ikke bør fordres, og sygdommen under ægteskabet mindst har varet i de sidste 3 år, uden at der er rimelig udsigt til varig helbredelse.

§ 64.

I de tilfælde, hvor en ægtefælle har krav på at opnå skilsmisse, skal han være berettiget til i stedet at fordrø separation.

§ 65.

I de tilfælde, hvor en ægtefælle er berettiget til at få separation eller skilsmisse ved dom, kan afgørelsen, når begge parter har fremsat begæring derom, og de er enige om ordningen af de i §§ 66, 68—69, 69 a og 70 omhandlede forhold, træffes ved bevilling, der udfærdiges i overensstemmelse med de hidtil gældende regler.

Den bevilgende myndighed er berettiget til at indkalde parterne til personligt møde.

§ 66.

Ved separation eller skilsmisse bortfalder formuefællesskab. Boet deles ved dommen eller bevillingen. Dog kan delingen, når omstændighederne taler herfor, henskydes til rettens senere afgørelse.

Hvis boets værdi og beskaffenhed gør det rimeligt, kan der tillægges hver af ægtefællerne ret til forlods at udtage hus, bohav, fartøj, arbejdsredskaber og andet løsøre i det omfang, hvori han skønnes at trænge dertil for at opretholde hjemmet eller sit erhverv.

§ 67.

Dømmes der til skilsmisse, og foreligger der forhold, hvorved den ene ægtefælle groft har krænket den anden, kan der efter påstand tilkendes sagsøgeren en godtgørelse, der fastsættes efter billighed under hensyn til begge parter økonomiske kår og de øvrige omstændigheder. Godtgørelsen fastsættes til en samlet sum eller en periodisk ydelse. Kravet må fremsættes under skilsmisse-sagen.

På samme måde kan der, når skilsmissebevilling er meddelt efter en separation, der er givet under forhold, hvorved den ene ægtefælle groft har krænket den anden, tilkendes denne en godtgørelse. Retssag herom må rejses inden 6 måneder efter skilsmissebevillingens meddelelse.

§ 68.

Bestemmelse om, hvorvidt den ene ægtefælle i separationstiden skal bidrage til den andens underhold, og om bidragets størrelse træffes ved bevillingen eller dommen, forså-

vidt den ikke helt eller delvis henskydes til senere afgørelse. Ved afgørelsen tages der hensyn til, i hvilket omfang den, der ønsker bidrag, selv kan skaffe sig et efter sine livsforhold tilstrækkeligt underhold, og hvorvidt den anden part efter sine økonomiske kår, derunder sin erhvervsevne, og de øvrige omstændigheder formår at udrede underholdsbidrag. Den ægtefælle, hvem skylden for separationen væsentlig påhviler, må der ikke tillægges noget bidrag, medmindre ganske særlige grunde taler derfor.

Underholdsbidrag kan, hvor omstændighederne taler derfor, pålægges for en tid, der ligger indtil 3 år forud for fremsættelsen af kravet.

§ 69.

Ved skilsmisse træffes der, efter de samme regler som i forrige paragraf angivet, bestemmelse om ægtefællernes underholdspligt overfor hinanden, dog at bidrag i almindelighed ikke kan tillægges den, hvem skylden for skilsmissen væsentlig påhviler.

Underholdspligten bortfalder, hvis den berettigede indgår nyt ægteskab.

§ 69 a.

Ved separation eller skilsmisse vil der i bevillingen eller dommen være at træffe bestemmelse om, hvem af ægtefællerne forældremyndigheden skal tilkomme, eller hvis den ene ikke findes at burde have forældremyndigheden over alle børnene, hvorledes de skal fordeles mellem forældrene. Er disse enige, træffes afgørelsen overensstemmende med deres ønsker, for såvidt det ikke åbenbart ville stride mod børnenes tarv. Er de ikke enige, afgøres spørgsmålet efter, hvad der under særligt hensyn til børnenes tarv findes billigt. Er det godtgjort, at den ene af forældrene væsentlig bærer skylden for samlivets ophævelse, og skønnes de begge lige egnede til at opdrage børnene, skal den anden af forældrene være nærmest til at få forældremyndigheden. Børn under 2 år bør dog kun under ganske særlige omstændigheder fjernes fra moderen.

§ 70.

Bestemmelse om, hvorledes i tilfælde af separation eller skilsmisse forældrenes pligt til at underholde deres børn skal fordeles mellem dem, træffes ved bevillingen eller

dommen, forsåvidt den ikke helt eller delvis henskydes til senere afgørelse.

Ved fordelingen tages der hensyn til forældrenes økonomiske forhold, derunder deres erhvervsevne, og deres øvrige livsforhold. Den, som ikke opfylder sin del af underholdsbyrden gennem underhold af børn, som den har hos sig, kan det efter begæring af den anden ægtefælle pålægges at udrede underholdsbidrag.

§ 71.

Bestemmelse eller aftale om underholdsbidrag til børnene kan senere ændres på en af ægtefællernes begæring, når børnenes tarv tilsiger det. Bestemmelse eller aftale om underholdsbidrag til ægtefællen kan senere ændres på en af ægtefællernes begæring, når forholdene væsentlig har forandret sig, og omstændighederne iøvrigt taler derfor, medmindre det ved dommen eller bevillingen er fastslået, at afgørelsen skal være endelig.

Begæringen skal, hvis den tidligere afgørelse er truffet af overøvrigheden, fremsættes for denne.

§ 72.

Er der mellem ægtefæller med forestående separation for øje truffet aftale om fordeling af formuen, om godtgørelse (jfr. § 67) eller om underholdspligt overfor ægtefællen eller børnene enten for separationstiden eller tilige for tiden efter en mulig påfølgende skilsmisse, kan aftalen ved dom erklæres for helt eller delvis uforbindende for en ægtefælle, hvis den skønnes åbenbart ubillig. Samme regel gælder om aftale med forestående skilsmisse for øje. Krav om en aftales omstødelse må gøres gældende under separations- eller skilsmissesagen eller, hvor afgørelsen træffes ved bevilling, inden 1 år efter dennes meddelelse.

§ 73.

De en frasepareret eller fraskilt ægtefælle tilkommende underholdsbidrag bliver at udrede forud for hver i bevillingen eller dommen fastsat periode, forsåvidt andet ikke er bestemt.

§ 74.

Når et ægteskab opløses på mandens begæring på grund af forhold, for hvilke hustruen væsentlig bærer skylden, bliver det på hans forlangende i dommen eller bevillingen at udtale, at hustruen ikke mere må bære hans navn.

§ 75.

Hvis ægtefæller, som er blevet separeret, genoptager samlivet, bortfalder separationens virkninger for fremtiden.

Kapitel VII.

Forskellige bestemmelser.

§ 76.

Forinden bevilling til separation eller skilsmisse meddeles eller sag anlægges, skal der under ægtefællernes personlige møde forsøges mægling mellem dem om fortsættelsen af det ægteskabelige samliv. Mæglingen foretages af overøvrigheden, hvis begge parter ønsker det, eller de ikke hører til samme trosamfund, men ellers af præsten.

Forinden bevilling til separation eller skilsmisse meddeles, skal der tillige af overøvrigheden forhandles med parterne om vilkårene for separationen eller skilsmissen.

Mægling og vilkårsforhandling skal kunne foretages af den, som af overøvrigheden dertil bemyndiges.

Mægling og vilkårsforhandling foretages samlet med begge ægtefæller og foregår på det sted, hvor den ægtefælle, fra hvem separation eller skilsmisse søges, bor eller opholder sig. Såfremt dette vil være særligt byrdefuldt for den af ægtefællerne, der søger separation eller skilsmisse, kan mægling og vilkårsforhandling foretages særskilt med hver af ægtefællerne.

Nærmere regler for foretagelsen af mægling og vilkårsforhandling fastsættes af statsministeren. Såfremt en ægtefælle trods tilsigelse fra vedkommende myndighed undlader at give møde til mægling eller vilkårsforhandling, kan der af vedkommende overøvrighed idømmes ægtefællen en bøde på indtil 500 kr.

Mægling og vilkårsforhandling bortfalder for den ægtefælle, der ikke har ophold her i landet.

§ 77.

Er ansøgning om separation eller skilsmisse indgivet, eller er der anlagt retssag til opnåelse af separation, skilsmisse eller ægteskabs omstødelse, har kredsdommeren, når en ægtefælle herom fremsætter grundet begæring, at give den anden tilhold om ikke at forrykke boets stilling, indtil spørgsmålet er afgjort.

Overtrædes tilholdet, eller er der begrundet frygt for, at tilholdet vil blive overtrådt, kan ægtefællen straks begære deling af boet.

Desuden kan kredsdommeren fra det i stk. 1 angivne tidspunkt, når omstændighederne særlig taler derfor, på en ægtefælles begæring midlertidig tillade ophævelse af samlivet samt foranstalte underholdsbidrag pålagt den anden ægtefælle såvel til den begærende selv som til de hos denne værende børn, alt i overensstemmelse med de i denne lov indeholdte regler om underhold.

§ 77 a.

Er samlivet mellem ægtefællerne ophævet, træffer retten, såfremt nogen af ægtefællerne kræver det, bestemmelse om, hvem forældremyndigheden over børnene skal tilkomme, og herved finder reglerne i § 69 a tilsvarende anvendelse.

Desuden kan retten på begæring af en af ægtefællerne i de i stk. 1 omhandlede tilfælde fastsætte det tilskud, som den ene ægtefælle efter parternes økonomiske forhold skal yde til den anden ægtefælles og de hos denne værende børns underhold til et pengebidrag. En ægtefælle, som væsentlig bærer skylden for samlivets ophævelse, har dog ikke krav på bidrag til sit eget underhold, medmindre ganske særlige grunde taler derfor.

I det omfang, hvori det efter ægtefællernes livsvilkår og de øvrige omstændigheder må anses for passende, kan retten endvidere på begæring pålægge den ene ægtefælle at overlade den anden ægtefælle brugen af hus eller løsøre, som ved samlivets ophør hørte til det fælles bohav eller til den anden ægtefælles arbejdsredskaber. Sådan brugsret kan ikke anfægtes ved aftale mellem trediemand og den anden ægtefælle. Den brugsberettigede ægtefælle kan kræve sig indsat i besiddelsen.

§ 78.

Ved kongelig anordning træffes bestemmelse om, hvilket steds overøvrighed de beføjelser skal tilkomme, som i denne lov er tillagt overøvrigheden.

§ 79.

For militære personer indgåelse af ægteskab gælder kun de i denne lov indeholdte betingelser.

§ 80.

Loven er uden indfyldelse på de særlige

regler om ægteskabs indgåelse for fremmede diplomatiske eller konsulære embedsmænd her i landet.

Ikke heller kommer bestemmelserne i lovens kapitel III og IV til anvendelse ved indgåelse af ægteskab for de danske diplomatiske og konsulære embedsmænd i udlandet.

§ 81.

Indgås ægteskab mellem adoptant og adoptivbarn, bortfalder alle retsvirkninger af adoptionen.

§ 82.

De i nærværende lov indeholdte regler om underholdspligt gør ingen forandring i de gældende regler om en persons pligt overfor det offentlige til at forsørge sin ægtefælle eller sine børn.

§ 83.

Hvis det på grund af naturhindringer har været udelukket at rejse sag inden udløbet af den i §§ 43, 44, 50, 58, 59, 60, 61 og 62 nævnte frist af 6 måneder, kan sagen fremmes, såfremt den rejses uden unødigt ophold efter hindringens ophør.

§ 84.

Loven kommer til anvendelse på alle sager eller andragender angående separation eller skilsmisse, der rejses eller indgives efter lovens ikrafttræden, selvom den omstændighed, hvorpå separations- eller skilsmissekravet støttes, ligger forud for lovens ikrafttræden.

§ 85.

Denne lov gælder for Vestgrønland og kan med fornødne lempelser ved kongelig anordning udvides til også at omfatte Nord- og Østgrønland.

§ 86.

Der træffes ved kongelig anordning bestemmelse om tidspunktet for ikrafttræden af lovens foranstående bestemmelser. Ved anordning meddeles ligeledes de nødvendige overgangsbestemmelser.

Statsministeren bemyndiges til at lade lov nr. 276 af 30. juni 1922 om ægteskabs indgåelse og opløsning med senere ændringer optrykke og bekendtgøre med de ændringer og tilføjelser, som er en følge af nærværende lov.

Bilag 2.

Ekstraktudskrift af forhandlingsprotokollen for landsrådets møde i Godthåb efteråret 1951.

Formanden udtalte:

Under dette punkt i dagsordenen ønskes et fra statsministeriet modtaget udkast til ægteskabslov for Grønland behandlet af landsrådet, hvis udtalelse derefter forventes afgivet til ministeriet. Udkastet har været underkastet en meget grundig behandling i ministeriet eller rettere af det af ministeriet nedsatte lovudvalg, af hvilket 2 medlemmer, nemlig formanden, landsdommer Trolle og kontorchef Topsøe-Jensen, netop lige har besøgt Grønland.

Som bekendt har der jævnligt her i Grønland været talt om betimeligheden af indførelse af en ægteskabslovgivning på linie med den i Danmark gældende, dels fordi der tilsyneladende i højere og højere grad i Grønland har været ønske om indførelse af regler om opløsning af ægteskaber, dels fordi mange praktiske administrative forhold derved vil blive klaret.

Det udkast, der nu er forelagt landsrådet til udtalelse, svarer i virkeligheden på alle væsentlige punkter til den ægteskabslov, der findes i Danmark. Ideen har været den, at man så vidt muligt har ønsket den danske ægteskabslovgivning som helhed overført, og kun på særlige punkter, hvor lokale forhold har gjort afvigelser fra den danske lov naturlige, har udkastet foreslået sådanne afvigelser.

Det er næppe fornødent, at jeg gennemgår alle bestemmelserne, hvis indhold formentlig stort set taler for sig selv, og som vil vise, at udkastet i det store og hele stemmer nogenlunde med de regler, der følges i Grønland, dog i en anden og mere utvetydig form. På et afgørende punkt afviger udkastet imidlertid som antydet fra de grønlandske regler, nemlig derved at udkastet

indeholder regler om opløsning af ægteskaber, hvilket jo bl. a. var den nyordning på dette område, man har talt så meget om i Grønland.

I *kapitel I* indføres de danske regler om forlovelse, stort set regler, der går ud på at fastslå en vis erstatningspligt for sådanne tab, der står i direkte forbindelse med afbrudt forlovelse. Disse regler vil næppe give anledning til særlig drøftelse her i landsrådet, allerede fordi baggrunden for reglerne, forlovelsesinstitutionen, ikke er ukendt i Grønland, skønt den ikke tidligere har været omtalt i ægteskabsreglerne.

Kapitel II vedrører betingelserne for ægteskabs indgåelse. Her må jeg vist straks henlede opmærksomheden på § 6, hvori det foreslås, at ægteskabsalderen for mænds vedkommende skal være 19 år, for kvinders 17. I Danmark er aldersgrænsen henholdsvis 21 og 18 år. Jeg skal ikke nægte, at jeg personlig er lidt betænkelig ved, at de i Danmark gældende regler ikke er foreslået fulgt. Ganske vist har man i Grønland anset det for naturligt, at ægteskab indgås i en forholdsvis tidlig alder, men spørgsmålet er dog, om man ikke her i højere grad har hæftet sig ved i særlig grad kvindernes kønsmodenhed end ved det formålstjenlige i, at ægteskaber først indstiftes, når parterne i det hele taget antages at have en vis personlig udvikling. Jeg kunne tænke mig, at dette spørgsmål vil give anledning til drøftelser her i landsrådet.

Reglerne i *kapitel III* om lysning afviger forsåvidt fra de danske regler, som udkastet går ind for, at præsterne i Grønland ligesom tidligere skal forestå lysningen og prøvelse af ægteskabsbetingelserne. Man har herved hæftet sig ved det betydelige personkend-

skab, præsterne og kateketerne i Grønland har, hvilket iøvrigt har muliggjort, at man har kunnet undgå den ret omstændelige dokumentation for, at ægteskabsbetingelserne er opfyldt, der kræves i den danske lov.

Efter reglerne i kapitel III forudsættes vielser som tidligere normalt foretaget af præsterne, men adgangen til borgerlig vielse er slået fast.

I *kapitel V og VI* følger så reglerne om ægteskabs omstødelse og om separation og skilsmisse, altså de væsentlige nye regler i udkastet. Et ægteskab kan herefter omstødes, når så væsentlige forudsætninger for ægteskabets etablering har vist sig at svingte, at alle vil være enige om, at ægteskabet betragtes som ikke etableret. Det er ikke usandsynligt, at man allerede nu i Grønland ville anerkende, at ægteskaber kunne betragtes som ugyldige, hvis de i de nye regler særligt fremhævede forhold foreligger.

Jeg tror ikke, jeg behøver at gå nærmere ind på reglerne om separation og skilsmisse. Forsåvidt landsrådet principielt vedtager at gå ind for denne mulighed for opløsning af et ægteskab, vil jeg tro, man gør rigtigt i at bevare reglerne i den foreslåede form, der i det væsentlige svarer til de danske regler. Jeg skal dog ikke nægte, at det muligt ville være rigtigt, uanset de danske regler, at være lidt varsom med at gå ind for ubetinget ret til skilsmisse, forsåvidt den anden ægtefælle blot en enkelt gang har begået ægteskabsbrud, hvilket næppe heller i Danmark virker ganske naturligt, og måske stort set ikke er i parternes eller den ægteskabelige institutions interesse.

Med hensyn til reglerne i udkastets *kapitel VII* vil jeg blot fremhæve, at man har søgt formuleret så elastiske regler om opgørelsen af ægtefællernes økonomiske mellemværende, at man på den ene side vil komme den nu praktiserede retstilstand i Grønland i møde, på den anden side har muliggjort, at man i ro og fred kan gå i gang med udformningen af nye regler om ægtefællers indbyrdes økonomiske forhold.

Sidst vil jeg nævne § 83, der fastslår, at vel skal begæring om omstødelse og opløsning af ægteskab være fremsat inden 6 måneder efter, at grunden til ægteskabets opløsning er blevet kendt for den pågældende ægtefælle, der ønsker sig frigjort, men sam-

tidig fastslår, at trafikale vanskeligheder kan medføre, at denne 6 måneders frist forlænges.

Jeg tror, det er forkert, at man giver en sådan dispensationsmulighed fra 6 måneders fristen. Det er så vidt jeg kan se stadig ikke sandsynligt selv i Grønland, at begæring om opløsning af ægteskab ikke altid vil kunne fremsættes inden 6 måneder, og reglen vil faktisk let kunne udnyttes af en ægtefælle til at holde den anden ægtefælle urimeligt hen i spørgsmål om, hvorvidt ægteskabet ønskes fortsat eller ej.

Med disse ord tillader jeg mig at forelægge udkastet til behandling af landsrådet.

Fr. Nielsen tilkendegav sin glæde over lovudkastet, idet sådanne regler var påkrævede. Men man skulle være forsigtige, da det var første gang der på dette punkt blev indført regler i Grønland. Man måtte erindre sig, at der er stor forskel på danske og grønlandske forhold. Han foreslog derfor at udsætte behandlingen 1 år, så der blev lejlighed til en grundig overvejelse.

Augo Lyngø støttede denne udtalelse. Der var mange nye forhold i loven, bl. a. bestemmelserne om ægteskabets opløsning. Selv en udvalgsbehandling ville ikke være tilstrækkeligt til en grundig behandling.

Fr. Lyngø var enig med de to foregående medlemmer. Man bemærker straks på udkastet, sagde han, at det ikke har været behandlet tidligere i rådet, og då spørgsmålet vedrører folks privatliv, vil det være en fordel i forvejen at kunne drøfte problemerne med befolkningen.

Jens Olsen var ligeledes enig i et års udsættelse. Han ønskede at spørge, hvad han skulle gøre overfor et menneske, han kendte, som nu i 7 år havde ventet på loven. Han forespurgte, om det ikke var muligt, at landsdommeren fandt frem til en ordning, hvorefter sådanne sager kunne behandles nu.

Formanden beklagede, at denne mulighed ikke eksisterede. Det var netop under hensyn hertil, at arbejdet med lovudkastet var fremskyndet så meget, som tilfældet var.

Fr. Nielsen spurgte, om ikke der var mulighed for i sådanne presserende sager at få en afgørelse ved kongelig bevilling.

Formanden troede på forhånd ikke, at dette kunne gøres, men fandt, at det i så alvorlige spørgsmål dog var umagen værd at prøve.

Augo Lynge gjorde opmærksom på, at der i øjeblikket, hvor der ingen ægteskabslov eksisterer, heller ikke fandtes regler, der udelukkede skilsmisse.

Formanden erklærede, at det i mange år havde været fast praksis i Grønland, at et ægteskab ikke kunne opløses. Dette støttede sig til kirkelige bestemmelser. Det kunne blive risikabelt i en overgangstid at skabe administrative regler.

Abel Kristiansen var ikke indstillet på en udsættelse til næste år. Af hensyn til oplys-

ningsarbejdet blandt befolkningen ønskede han trykte eksemplarer af lovudkastet omdelt, så man på denne måde kunne få befolkningens meninger frem.

Augo Lynge fremhævede, at der jo også i Grønland er mange mennesker, som er borgerligt viede.

Formanden lovede, at et passende antal eksemplarer af loven ville blive stillet til disposition for medlemmerne.

Det vedtoges eenstemmigt at udsætte behandlingen til næste års møde.

Ekstraktudskrift af forhandlingsprotokollen for landsrådets møde i Godthåb i efteråret 1952.

Formanden henviste til sine bemærkninger ved ægteskabslovsforslagets fremsættelse sidste år og til det omdelte materiale vedrørende såvel ægteskabslovsforslaget som retsplejelovstillægget. Endvidere var der i går modtaget en udtalelse fra præstekonventet, som også vil blive omdelt. *Formanden* ville mene, at der allerede er tilstrækkelig basis for en generaldebat om emnet på baggrund af forelæggelsen sidste år og de siden da stedfundne drøftelser med befolkningen.

Formanden fremhævede, at loven ikke måtte opfattes som kun en skilsmisse- eller separationslov, den indeholder en række andre bestemmelser, som har værdi. Det gælder f. eks. forlovelse, betingelser for ægteskab, lysning, vielse, myndighedernes beføjelse til at træffe bestemmelse med hensyn til børn, der lever under uheldige forhold m. v. *Formanden* foreslog, at der indlededes med en almindelig vurdering og en kritisk gennemgang af loven som helhed, derefter kunne man gå over til en gennemgang af de enkelte paragraffer.

Landsdommeren, der på forskellig måde i vinterens løb har spredt kendskab til lovudkastet, var tilstede og villig til at besvare eventuelle forespørgsler.

Fr. Lyng betegnede forslaget oversættelse til grønlandsk som uheldig og henstillede, at oversættelsen blev grundigt gennemgået. Han gjorde endvidere opmærksom på, at antallet af paragraffer i forslaget sidste år og i forslaget i år ikke var det samme.

Formanden svarede, at der til forslaget sidste år er føjet 3 overgangsparagraffer. Han ville sørge for, at oversættelsen blev revideret.

Augo Lyng udtalte, at landsrådet har

fået en vanskelig opgave, idet mange grønlandere, måske flertallet, er imod skilsmisse og separation. Man er bange for, at der, hvis der gives adgang til skilsmisse, vil blive for mange skilsmisser og opstå moralske og sociale vanskeligheder. Mange mener, at et ægteskab er en uopløselig institution, der gælder for hele livet. Store uoverensstemmelser mellem ægtefællerne glemmes derfor med tiden, og ægtefællerne tilgiver hinanden, også ved ægteskabsbrud. Også af hensyn til børnene ønsker man ikke skilsmisse, man vil ikke berøve dem deres hjem, og man ved, at fraskilte kvinder vil have vanskeligheder ved at klare sig økonomisk.

Heroverfor kan man nævne, at man savner en lovgivning om ægteskabet. Det udtales ofte, at moralen i Grønland er langt tilbage. Kønssygdomme og barnefødsler udenfor ægteskab bliver mere og mere almindelige, måske almindeligere end i hedenskabens tid, og ofte er selv gifte mænd impliceret. Dette skyldes sikkert den manglende ægteskabslovgivning. Mange mænd får børn med unge piger, som håbede på ægteskab, men de bliver skuffede, og man kan intet gøre mændene på grund af den manglende lov. Også adskillige ægtefæller tager ikke deres ægteskab alvorligt, fordi de regner med tilgivelse.

Man må derfor have en lov til forsvar for ægteskabet, en lov, der kan være hele samfundets grundvold.

Navnlig tidligere var det almindeligt, at børn blev tvunget af forældrene til at indgå ægteskab. En sådan tvang er ikke i overensstemmelse med frihedens idé, og det er udmærket, at dette forhold er medtaget i forslaget.

Samfundet ignorerer ikke, at løfter og af-

Bilag til f. t. l. for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning.

taler brydes, men med hensyn til ægteskabet gør man undtagelse, fordi man savner loven, og dette nedbryder samfundet i moralsk henseende.

Augo Lynge var af den mening, at en ægtefælle til en, der får barn med en anden eller stadig lever sammen med en anden, bør have lejlighed til skilsmisse. Også hvis en hustru til stadighed mishandles af ægtefællen til skade for hendes helbred, både sjæleligt og legemligt, bør der åbnes adgang til skilsmisse, ligesom hvis en ægtefælle til stadighed smitter den anden ægtefælle. Børn bør ikke være til hinder for skilsmisse.

Augo Lynge sluttede med for sit eget vedkommende at gå ind for lovforslaget i det hele taget.

Fr. Nielsen bemærkede, at han havde drøftet sagen med vælgerne og gjort dem bekendt med virkningerne af lovens gennemførelse. Man er gået meget forsigtigt frem under hensyn til den i Grønland hævdvundne respekt for ægteskabet, der bunder i skriftens ord om, at ægteskabet er stiftet af Gud, og at hvad Gud har sammenføjet, kan intet menneske adskille. Man har dog prøvet at forklare om ægteskabets plads i samfundet som en borgerlig institution. Man har forklaret, at en lovgivning med hensyn til ægteskabet ikke kan undværes, og at loven ikke betyder forringelse af ægteskabets værdi eller respekten herfor, men at den netop er der for at beskytte ægteskabet. Det er klart, at flere ser faren for ægteskabets svækkelse og opløsning. Ingen har været imod loven, men mange har ønsket, at opnåelse af skilsmisse må blive vanskelig, og dette troede *Fr. Nielsen* også, lovudkastet viste, hvorfor han ville stemme for, at en ægteskabslov blev indført.

Mar. Sivertsen havde ligeledes drøftet forslaget med vælgerne og gjort dem bekendt med, at forslaget også er til beskyttelse af ægteskabet. Efterhånden er folk klar over nødvendigheden af en sådan lov, og der er tilfælde, hvor et ægteskab nødvendigvis må ophæves. Han ville stemme for lovens tiltrædelse og ønskede en gennemgang af de enkelte paragraffer.

Peter Egede undrede sig over Augo L ynges udtalelse om, at en stor del af befolkningen var imod separation og skilsmisse. Han ville tro, befolkningens mening gennemgående var den modsatte, og at Augo Lynge alene

havde hentydet til sin egen kreds. *Peter Egede* havde fået det indtryk, at befolkningen opfattede loven som skilsmisselov og ikke som ægteskabslov. Skilsmisseafsnittet opfatter folk i almindelighed ikke som en beskyttelse af ægteskabet, men frygter, det skal opfordre til skilsmisse. En stor del af befolkningen ser dog nu således på det, at dette afsnit virkelig er en beskyttelse af ægteskabet, og befolkningen ønsker sikkert nu, at loven bliver gennemført i sin helhed.

Augo Lynge erklærede, at han kun havde sagt, at mange grønlændere, måske et flertal, var imod skilsmisse. Hermed havde han tænkt på sit eget distrikt, men det var dog hans indtryk, at mange i det øvrige land havde samme standpunkt.

Abel Kristiansen udtalte, at befolkningen i hans kreds var delt på spørgsmålet. Mange mener stadig, at en ægteskabslov og mulighed for opløsning af et ægteskab under hensyn til religionen er en skam, men han selv betragtede loven som en beskyttelse af ægteskabet. Loven har ikke alene den fordel, at et ulykkeligt ægteskab kan blive opløst, men den har også den fordel, at den indeholder bestemmelser, som kan gøre et samfund lykkeligt og godt. Selvom mange er imod ægteskabsloven, er der også mange, der ønsker loven indført som beskyttelse for samfundet, samlivet og ægteskabet.

Fr. Lynge erklærede, at det samme havde været tilfældet i hans kreds. Befolkningen har været forstående overfor lovudkastet og går ind for det som beskyttelse mod uheldige ægteskaber, som har været meget almindelige i tidens løb.

Man hører ofte, at navnlig ældre grønlændere betragter brud på ægteskabet som en ugudelighed, men hos grønlænderne dukker spørgsmålet op, hvad man mister i det grønlandske liv ved at få en sådan ægteskabslov. Der er sagt, at det kan betyde en kamp at bevare ægteskabet med troskab hele livet, og derfor har man forsøgt at bevare ægteskabet livet igennem, men man kan tage fejl af hinanden, også i ægteskabet. Følgen heraf er blevet selvmord og kivistut, og man har set ægtefæller, som ikke kan leve sammen. Grønlandskommissionen har måske af denne grund taget sagen op til drøftelse.

Fr. Lynge gentog ønsket om loven som beskyttelse først og fremmest mod uheldige ægteskaber, men også for at man kan leve

under mere velordnede samfundsforhold i Grønland.

Formanden ville regne med, at de faldne udtalelser stort set dækker rådets hovedsynspunkter. Han tilføjede: End ikke på præstekonventet har man turdet gå ind for en udelukkelse af skilsmisse. Det gamle princip med, at ægteskabet er sakramente og absolut uomstødeligt, vil næppe blive fastholdt af nogen. Spørgsmålet er da, hvad der skal til, for at en adskillelse kan finde sted. — Han foreslog en gennemgang af lovens enkelte paragraffer.

ad kapitel I: Om forlovelse.

Formanden forklarede angående forlovelse, at lovens ide om reglerne er den, at den aftale eller det løfte, som to personer, der ikke er gift, giver hinanden, kan have afgørende betydning for den anden part. Pådrager den ene den anden skade, eller hvis kvinden regner med, at det barn, hun skal føde, bliver et ægtebarn, er det naturligt, at den anden betaler en økonomisk erstatning for den skade, forholdet bevirker, når forlovelsen hæves. Reglerne går ud på at sikre, at en af parterne ikke skal løbe fra sit ansvar.

Fr. Lynge gjorde opmærksom på, at forældrenes indflydelse på børnenes forhold var ret indgroet i Grønland.

ad § 1:

Jens Olsen oplyste, at de fleste grønlændere skjuler deres forlovelse, ikke mindst enker og ældre, således at befolkningen faktisk først bliver klar over forlovelsen ved lysningen.

Formanden bemærkede hertil, at en forlovelse er en aftale mellem to personer. Den behøver ikke at være kendt, men vil man gøre krav, baseret på forlovelsen, må det fastslås, at den har eksisteret. Det er et almindeligt bevisspørgsmål, som må afgøres på sædvanlig måde. Har en person købt ting med henblik på ægteskabet, er dette et ydre kendetegn på samme måde, som hvis parret bærer ringe.

ad §§ 2 og 3:

Mar. Sivertsen sammenholdt §§ 2, 3 og 6 og fandt det mærkeligt, at en 19-årig mand kan gifte sig, mens erstatning efter § 3 først kan pålægges en mand, når han er 21 år.

Formanden oplyste, at man i myndighedsforhold går ud fra 21 års alderen. En person under 21 år kan normalt ikke forpligte sig, heller ikke påtage sig økonomiske forpligtelser efter en forlovelse.

Kapitel II: Om betingelser for ægteskab.

ad § 6:

Mar. Sivertsen erklærede, at unge mennesker ofte gifter sig for tidligt og uden at vide, hvilke forpligtelser ægteskabet medfører, og så fortryder de. Han fandt 19 og 17 års alderen som ægteskabsalder for lav og foreslog ægteskabsalderen for mænd fastsat til 20 år og for kvinder til 18 år.

Jens Olsen var enig med *Mar. Sivertsen* i en forhøjelse af ægteskabsalderen, dog således at man følger de danske regler.

Fr. Lynge spurgte, hvorledes kongebrev kunne løses heroppe.

Formanden svarede, at det afhænger af alderen. Efter omstændighederne må sagen gå til landshøvdingen, eventuelt til justitsministeriet.

Fr. Lynge savnede regler herom i forslaget.

Formanden bemærkede, at hvis man anvendte de danske ægteskabsaldrer, burde man måske en vis tid og for visse aldersklasser lægge dispensationsmyndigheden helt ned til præsten på kongens vegne.

Peter Egede fandt forslaget aldersgrænse rigtig, idet § 7 var en udmærket regulator.

Augo Lynge udtalte sig i overensstemmelse med *Peter Egede*.

Gerh. Egede sluttede sig til *Marius Sivertsen*'s forslag om ændret aldersgrænse. Forældrenes indblanding tog mere hensyn til sympati end til alder. Han tilføjede: I gamle dage var modenhedsalderen meget lavere end nu, og en mand fik lov at gifte sig, når han kunne forsørge en kone.

Han anbefalede aldersgrænserne 21 og 18 år.

Jens Olsen henlede opmærksomheden på de steder, hvor der var færre kvinder end mænd, f. eks. i Thule, hvor man var tilbøjelig til at gifte sig med ganske unge piger.

Formanden ville mene, at der måtte laves specielle regler for Thule.

Fr. Nielsen troede, de fleste var uden klarhed over, hvilke ægteskabsaldrer der rigtigst burde være gældende.

Formanden henviste til det omdelte statistisk-skema, der viser, at det kun er et ret begrænset antal personer, der er gift i yngre aldre. Han udtalte, at det muligt er for tidligt at fastsætte 21-års alderen som grænse, men i løbet af ikke så mange år må man nok indstille sig på denne ægteskabsalder for mænd. På den anden side er 19 års alderen måske for lavt ansat.

Nik. Rosing udtalte, at han foretrak 19-års alderen som ægteskabsalder for mænd. Det var en gammel skik, at når en ung mand kunne få fangst, kunne han gifte sig. Overskred han 19-års alderen, betegnedes han som ungarl. Med tiden har dette ændret sig noget med erhvervet, men han anså stadig 19-års alderen for rigtigst.

Hendrik Olsen henlede opmærksomheden på, at der jo bliver flere og flere fastboende danske i Grønland, og han spurgte, om ægteskabsalderen i den grønlandske ægteskabslov ville gælde også for dem, og om en dansker kunne gifte sig med en grønlandsk kvinde under den danske lavalder.

Formanden svarede, at de fastboende danske ville falde ind under de samme regler som grønlænderne.

Jacob Nielsen bemærkede, at han var imod 21-års alderen, idet han var bange for, at den ville støtte umoralen.

Augo Lynge erklærede, at tendensen gik i retning af en senere ægteskabsalder, men han foretrak en ventil, så tidligere ægteskab kunne indgås.

Formanden ville personlig mene, at 20-års alderen for mænd, i hvert fald i en overgangstid, måtte være den rigtigste.

Peter Egede spurgte, på hvilket grundlag man var nået til aldersgrænserne i § 6.

Formanden troede, tallene 19 og 17 år var de tal, der gav udtryk for det almindelige ønske i befolkningen. Disse tal fremgik også af kirkeritualet.

Fr. Nielsen mente ikke, at et ungt par på 19 og 17 år kunne bære de samfundsbyrder, der i dag påhviler et ægtepar.

Formanden henstillede, at man samledes om ægteskabsalderen 20 år for mand.

Mar. Sivertsen sluttede sig hertil.

Fr. Lynge spurgte, hvornår præsterne laver ritualet om.

Gerh. Egede svarede, at præsterne måtte rette sig efter ægteskabslovens bestemmelser.

Ved afstemning angående ægteskabsalderen for mænd var der

4 stemmer for 19-års alderen,

7 stemmer for og 7 stemmer imod 21-års alderen og

10 stemmer for 20-års alderen,

Herefter var 20-års alderen vedtaget som ægteskabsalder for mænd.

Ved afstemning angående ægteskabsalderen for kvinder var der

ingen stemmer for 17-års alderen,

men 12 stemmer for 18-års alderen, der således er vedtaget som ægteskabsalder for kvinder.

Fr. Nielsen ønskede en bemærkning om, at ægteskabsalderen for mænd med tiden må tilstræbes at forhøjes til 21 år.

Formanden ville bemærke dette ved sagens tilbagesendelse til ministeriet. — *Formanden* bemærkede angående dispensationsretten, at denne formentlig burde lægges hos præsterne.

Peter Egede var i tvivl om, hvorvidt de anførte tal i § 6 blot var slynget ud, men tvivlede dog på, at et lovforslag kunne være så uforberedt. Han henviste til, at den juridiske ekspeditions undersøgelser i Grønland havde været meget grundige.

Formanden svarede, at tallene har stået i ritualet, og at den juridiske ekspedition har ment, tallene var de rigtige. Yderligere havde man gennem det udarbejdede statistiskskema belyst forholdet med tal.

Mar. Sivertsen svarede *Peter Egede*, at den juridiske ekspedition havde talt med kommunerådene og ikke så meget med befolkningen.

ad § 9:

Formanden bemærkede, at udtrykket „overøvrigheden“ normalt betegner amtmanden, i dette tilfælde dog landshøvdingen.

ad § 10:

Fr. Lynge spurgte, hvem der skulle give meddelelse til landshøvdingen.

Formanden svarede, at det måtte være den pågældende selv eller vedkommende præst, der tog initiativet til henvendelsen, jfr. også § 20.

Fr. Lynge var ikke tilfreds hermed.

Formanden tilføjede, at tilsvarende bestemmelse i Danmark tages af justitsministeriet. Præsten skal sikre sig, at der ikke

er sandsynlighed for, at det er uforsvarligt, at den pågældende gifter sig. Er der holdpunkter for, at det er uforsvarligt, vil lands-højvdingen i forbindelse med landslægen tage stilling til spørgsmålet. Af praktiske grunde samles afgørelsen hos een person. — Instruks for lysningsmyndighederne er udarbejdet.

Hvis en af brudefolkene lider af en af de i § 10 nævnte sygdomme, kan de principielt ikke vies, og der må i hvert fald søges dispensation. Formålet med bestemmelsen er at forhindre sygdommens overførelse til afkom.

Fr. Lynge ønskede en bemærkning om, at præsten kunne indsende sådanne erklæringer.

Formanden erklærede, at både præst og kateket ville modtage instruks om fremgangsmåden.

Peter Egede foreslog foruden sterilisation også kastration medtaget.

Formanden oplyste, at formålet med denne bestemmelse alene var at hindre sygdommen hos afkommet.

ad § 11:

Augo Lynge fandt bestemmelsen udmærket, men mente, den var vanskelig at overholde forsåvidt angår gonorrhoe.

Formanden svarede, at de pågældende skulle afgive skriftlig erklæring herom.

ad § 12:

Nik. Rosing udbad sig nærmere oplysning om betydningen af „op- og nedstigende linie“.

Formanden oplyste, at det betød forældre, bedsteforældre osv. og børn, børnebørn osv.

Fr. Nielsen fandt udkastet omhyggeligt affattet.

Formanden bemærkede, at paragrafferne i det foreliggende udkast af praktiske grunde svarer til paragrafferne i den danske ægteskabslov. Når visse paragraffer mangler i udkastet, skyldes det, at de ikke er formålstjenlige i Grønland.

ad § 18:

Fr. Lynge spurgte, hvilket trossamfund børnene skulle opdrages i, hvis en dansk mand og en grønlandsk kvinde, tilhørende forskellige trossamfund, gifter sig.

Formanden svarede, at afgørelse heraf træffes af forældrene.

Gerh. Egede gjorde opmærksom på, at præsten ikke kan nægte at vie et brudepar, der tilhører folkekirken, medmindre pågældende er fraskilt.

Kapitel III. — Om lysning.

ad § 20, 3. stk.:

Abel Kristiansen spurgte, om der med hensyn til brudens bopæl regnedes med hendes fødested eller det sted, hvor hun opholder sig.

Formanden svarede med eksempler. En brud, som havde ansættelse i Danmark, eller som havde fast ophold i Danmark i længere tid, måtte betragtes som havende fast bopæl der.

ad § 23:

Gerh. Egede spurgte, om det var tilladt præster at lyse for brudepar, som skal vies borgerligt.

Formanden bekræftede dette.

Fr. Nielsen spurgte, hvorledes offentlig kundgørelse kunne ske.

Formanden svarede, at normalt skete det fra prædikestolen. I visse tilfælde ville også opslagstavler, f. eks. rettens, kunne bringes i anvendelse.

Fr. Nielsen henstillede, at lysninger blev offentliggjort, eventuelt i radioen, af hensyn til indsigelser.

Formanden var betænkelig ved anvendelsen af radioen, men var iøvrigt enig.

ad § 26:

Formanden udtalte på foranledning af Jens Olsen, at han fandt det rigtigst, at der blev givet offentlig meddelelse om de ægteskaber, der er indgået. En nedsættelse af lysningsfristen er ikke ensbetydende med, at lysning ikke skal finde sted. Fuldstændig fritagelse for lysning vil formentlig forholdsvis sjældent blive bragt i anvendelse.

Gerh. Egede spurgte, hvor stor juridisk betydning en forkortet lysningsfrist har.

Formanden svarede, at man finder det rigtigst at give folk adgang til at gøre indsigelser mod ægteskab, og hertil må der fastsættes en vis frist. Når protestadgangen skal opretholdes, må der også kræves en vægtig grund til nedsættelse af lysningsfristen. Som eksempel herpå kan nævnes, at den ene af brudefolkene med kort frist skal forlade stedet i længere tid.

Gerh. Egede erklærede, at hans erfaring gik ud på, at ønske om forkortet lysningsfrist ofte forekommer, og oftest er begrundet i hensynet til præstens rejser.

Formanden udtalte, at forkortelse af denne grund formentlig ikke normalt burde gives, i hvert fald ikke indenfor distriktet.

Gerh. Egede ønskede i den instruks, der bliver udsendt, at få opgivet eksempler på, hvornår forkortet frist bør tillades.

Formanden lovede dette.

Fr. Lynge spurgte, om afspærring på grund af isforholdene ved de nordligere pladser var grundlag for forkortet lysningsfrist.

Formanden svarede bekræftende herpå.

Kapitel IV. Om vielsen.

ad § 30:

Peter Egede spurgte om muligheden for at lade kirkelig vielse foretage i visse tilfælde ved overkateket.

Formanden anså dette for et kirkeligt spørgsmål. Ifølge vedtagelse på præstekonventet er dette gået ind for, at dispensation fra lysning bør gives af provsten eller af præsten efter bemyndigelse af provsten.

Formanden fandt det dog praktisk, at flere kunne foretage kirkelig vielse for ikke at lade folk føle sig fristet til borgerlig vielse, f. eks. på grund af præstens bortrejse.

Fr. Nielsen støttede *Peter Egedes* forslag, men praktiseret på en tilsvarende måde, som i § 32 er foreslået med hensyn til borgerlig vielse.

Augo Lynge ønskede oplysning om praksis i andre lande, hvis forhold havde lighed med Grønland.

Formanden mente ikke, andre end præster kunne foretage kirkelige handlinger i andre lande.

Gerh. Egede gjorde opmærksom på, at præsterne i fremtiden fik bedre tid til at berejse deres distrikt.

Fr. Nielsen nævnede, at der hele sommeren ikke havde været nogen præst i Upernavik distrikt.

Formanden gentog, at han fandt det praktisk at bemyndige f. eks. en overkateket, og han foreslog, at man ved sagens tilbagesendelse bad dette forslag undersøgt.

Gerh. Egede ønskede sagen sendt til kirkelig udtalelse.

Formanden regnede sikkert med, at ministeriet selv ville henvende sig til de kirkelige myndigheder, men der var intet i vejen for straks at give provsten underretning om landsrådets syn på dette spørgsmål.

Fr. Nielsen omtalte spørgsmålet om præsters ret til at nægte at vie en fraskilt.

Jens Olsen erklærede, at præsten i forvejen burde undersøge grunden til skilsmis- sen, hvis en fraskilt person ønskede kirkelig vielse, idet der måtte tages hensyn til omstændighederne. Han fandt, at der i § 30 burde stå, at præsten *eventuelt* kan nægte at vie en fraskilt.

Gerh. Egede var tilfreds med den selvbestemmelsesret, der var givet præsten i paragraffens nuværende ordlyd.

Formanden mente ikke nogen tilføjelse var nødvendig, da enhver ved, præsterne er frit stillet.

ad § 37:

Jens Olsen kunne ønske, at borgerlige vielser af vedkommende myndighed blev indberettet til præsten til indførelse i kirkebogen.

Formanden var ikke sikker på, det ville være korrekt at indføre disse ikke-kirkelige handlinger i kirkebogen.

ad § 38:

Fr. Lynge ønskede nærmere forklaring angående 2. pkt.

Formanden oplyste, at meningen er den, at selv om der kan ankes over lysningens rigtighed, vil ægteskabet, når vielsen er foretaget, dog bestå.

Kap. V: Om ægteskabets omstødelse.

Formanden udtalte, at man i dette kapitel søger at få et ægteskab ophævet, som om det aldrig har eksisteret. Man prøver så godt som muligt at slette ud forsåvidt benægte, at der har været et ægteskab. Er der undfanget børn, betragtes de dog som født i ægteskab.

ad § 44:

Fr. Lynge fandt pkt. 2 fremmed efter grønlandske forhold.

Formanden betegnede forholdet som fremmedartet alle vegne, men for alle tilfældes skyld er det medtaget. Også flere af de øvrige anførte betingelser vil sjældent forekomme.

Augo Lynge måtte anse pkt. 3, første del, for at være en for streng bestemmelse.

Fr. Lynge spurgte, om pkt. 5 ikke kunne tænkes at friste unge mennesker til at beskyldte forældrene for at have tvunget dem ind i ægteskab.

Formanden svarede, at der ved den tvang, der her er tale om, forstås en meget indgribende, eventuelt voldsom tvang. Afgørelsen af, om der har foreligget tvang, bliver et domstolsspørgsmål.

Kapitel VI: Om separation og skilsmisse.

Formanden betegnede separationstiden som en overgangstid, hvor ægtefællerne betragtes som ikke gifte, men dog således, at de heller ikke kan indgå nyt ægteskab. § 75 karakteriserer denne stilling. Reglerne om mægling i § 76 er, ikke mindst i Grønland, vigtige.

ad § 53:

Fr. Lynge stillede spørgsmål angående underholdspligten.

Formanden oplyste, at der med dette udtryk tænkes på mandens pligt til under ægteskabets beståen at underholde sin familie, hvilken pligt han kunne tænkes at unddrage sig enten ved selv at forbruge sine indtægter eller ved at forlade hjemmet.

ad § 54:

Formanden gjorde opmærksom på, at der forud for skilsmisse påny må foretages mægling. De anførte frister er de samme som i Danmark.

Fr. Nielsen var af den opfattelse, at en for lang separationstid kunne friste til umoral.

Augo Lynge fandt de anførte tidsfrister passende.

ad § 55:

Formanden fremhævede, at det normalt er den, der er forurettet, som må kræve separation eller skilsmisse.

ad § 57:

Formanden bemærkede, at 3-års fristen kun gælder, hvor der er grund til at tro, at ægtefællen er død. Er en mand f. eks. taget ud med kajak og ikke vendt tilbage, vil en 3-års frist sikkert ikke være nødvendig.

Fr. Lynge fandt 3-års fristen temmelig lang.

Formanden erklærede, at det jo ville være en katastrofe, hvis en person, der var anset for død, vender tilbage og finder ægtefællen gift med en anden.

Peter Egede ville indtil videre gå ind for 3-års fristen, og ville i det hele taget gå ind for hele lovforslaget uden drøftelse, da man havde for lidt erfaring på dette område til at kunne foreslå ændringer.

Jens Olsen nævnede, at det her i landet er almindeligt, når en mand i kajak forsvinder, at foretage en grundig eftersøgning. Ved denne kan man med tilstrækkelig sikkerhed konstatere, om den pågældende er forulykket, og der gives i så fald meddelelse herom i kirken. Er en sådan meddelelse givet, burde 3-års fristen kunne fraviges.

Formanden oplyste, at man arbejder med at finde frem til faste regler for, hvornår man kan betragte en forsvunden som død. Dette skal så efter en vis frist fastslås ved dødsformodningsdom. Sådanne regler vil afhjælpe et savn i Grønland, men der må gås meget varsomt frem. Afsiges der dødsformodningsdom, kan den efterlevende ægtefælle omgående gifte sig igen.

Fr. Lynge anbefalede en frist på mellem 1 og 3 år, alt efter omstændighederne.

Formanden udtalte, at den gamle grønlandske praksis, at man betragter en person som død, når alle forhold taler for det, fortsat må anses for gældende.

Abel Kristiansen henstillede, at der medtages en bestemmelse specielt om personer, der forsvinder i kajak.

Formanden erklærede, at § 57 blot var en reserveregel.

ad § 59:

Efter en almindelig drøftelse af indholdet af § 59 enedes man om at lade *formanden* udarbejde forslag til en ændring af paragraffens ordlyd i mildere retning.

ad § 62:

Fr. Nielsen og *Peter Egede* spurgte, om der ved dansk domstol mentes også grønlandsk domstol.

Formanden svarede, at man ikke her har mulighed for idømmelse af fængselsstraffe, men den dag, man eventuelt har det, må grønlandsk domstol sidestilles med dansk domstol. Når der står „dansk“, er dette som modsætning til andre lande.

Efter formandens forslag var der enighed om at foreslå ordene „dansk domstol“ ændret til „en domstol i det egentlige Danmark.

ad § 65:

Formanden oplyste på foranledning af *Fr. Lyng*e, at der ved bevilling forstås en administrativ tilladelse givet efter ansøgning fra enige parter. Er parterne uenige, kan separation eller skilsmisse ikke meddeles ved bevilling, men må opnås ved domstolene.

ad § 69 a:

Formanden oplyste, at denne bestemmelse er ny i forhold til den danske ægteskabslov, hvorimod den danske myndighedslov indeholder tilsvarende bestemmelse.

ad § 74:

*Fr. Lyng*e bemærkede, at det i Grønland er en uskreven lov, at en hustru altid skal bære mandens efternavn.

Kapitel VII: Forskellige bestemmelser.

Ingen havde bemærkninger hertil.

Der var herefter enighed om at tiltræde det forelagte udkast til lov for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning med de vedrørende §§ 6, 59 og 62 stillede ændringsforslag.

Fr. Nielsen udtalte:

Landsrådet har haft lejlighed til at gøre sig bekendt med præstekonventets udtalelser angående ægteskabslovgivningen, og disse udtalelser må betragtes som udtryk for de kirkelige myndigheders syn på denne lovgivning med deri nævnte regler for ægteskabets indgåelse og opløsning. Det er ikke så underligt, at præstekonventet har vist en vis forsigtighed både med hensyn til behandlingen af og afsluttende udtalelse om det sidste, en forsigtighed, der er forståelig, set fra et kirkeligt synspunkt. Jeg tror, man kan sige, at det har været til hjælp for landsrådet at vide, at præstekonventet som helhed og dets deltagere enkeltvis har vist forståelse for nødvendigheden af at have en ægteskabslovgivning i Grønland, og erkendelse af, at mulighederne for ægteskabets opløsning er til stede, og at man derfor bør have regler herom. At man her i landsrådet

har en anden mening, kan ikke betragtes som en uenighed med hensyn til selve sagens kerne, men må betragtes som en afvigelse med hensyn til formen for, hvordan ægteskabets opløsning løses.

Formanden tiltrådte denne udtalelse og ville, når præstekonventets udtalelse var blevet oversat, lade referatet tilgå bemærkning om, at landsrådet har været gjort bekendt med præstekonventets beslutninger.

Udkast til lov om tilføjelser til lov om retens pleje i Grønland.

Landsdommer Kisbye Møller, der var tilstede, oplyste, at det var tanken at lade dette forslag indgå som et led i den grønlandske retsplejelov, således at ægteskabsager behandles efter de nu gældende regler sammenholdt med de af forslaget følgende ændringer. Landsdommeren henviste til den af ham udarbejdede og omdelte redegørelse og gennemgik derefter de enkelte paragraffer i forslaget.

Der var enighed om at tiltræde det forelagte udkast.

Punktet udsat til affattelse af ændringsforslag vedrørende ægteskabslovudkastets § 59.

Formanden foreslog ægteskabslovforslaget § 59 udformet således:

Et ægteskab bliver efter påstand af den ene ægtefælle at opløse ved dom, når den anden ægtefælle har gjort sig skyldig i gentagne tilfælde af eller særlig krænkende form for ægteskabsbrud eller andet usædeligt forhold, der kan sidestilles dermed, medmindre ægtefællen frivilligt har medvirket til handlingerne, har samtykket i dem eller på anden måde anses for at have frafaldet sin ret.

Sagen må anlægges inden 6 måneder efter, at ægtefællen er blevet vidende om handlingerne, og senest inden 2 år efter at de er begået.

*Augo Lyng*e udtalte sin tilfredshed med forslaget.

Formanden betegnede den stramning i reglerne, som forslaget giver udtryk for, som en forbedring i forhold til reglerne i Danmark.

Der var enighed om at tiltræde udkastet.

Bilag 4.

**Skema vedrørende ægteskabsalder for personer under grønlandsk ret.
Vestgrønland*).**

År	Mænd			Kvinder		Samtlige vielser	Totale antal vielser under dansk ægteskabs- alder
	20-årige	19-årige	18-årige og derunder	17-årige	16-årige og derunder		
1947	11	1		8		145	20
1948	10	3		5		135	18
1949	6	5		6		118	17
1950	12	4	2	8	1	208	27
1951	10	5		7		161	22

*) Umanak og Fiskenæsset præstegæld har ikke indsendt statistiske oplysninger, men har telegrafisk meddelt, at ægteskabsalderen er som efter dansk ret.